

TULEVIKU RAJAD

TALLINNA ERINUMBER

N° 9

1936

S i s u : A. Veiderma —Mitte keha või vaim, vaid keha ja vaim./ „Ilmar ise“
— Vabadus ja võit./ Rain Rebas — Kerjus trepil./ Rain Rebas — Su nägu./
Anna Haava — Kuidas Mann kohtumeest noomib./ Fr. Matt — Impressionis-
mist kunstis./ E—a — Kuulsad lollpään./ Tehna — Mis on purilend?/ E. Kas-
berg — Jaapani rahvuspargid./ Geniaalseid avastusi./ Aino Stamm — Suve-
mälestusi./ Joh. Aavik — Uusi sõnu./ Ujumisspordist õppurkonnas./ Mõista-
tustenurk./ R. Sildnik — TKMÜ Segakoori 15 a./ „Videviku Akadeemia“./
Kunstitööstuskooli Kirjandus- ja Kunstiringi vaimseid juhte./ Kolm GAG-st./
Ringvaade./ Male./ Toimetusele saadetud kirjandus./Kaas V. Birgilt.

TULVIKUH RAUAD

EESTI KESKKOOLI- JA GÜMNAASIUMINOORSOO AJAKIRI

II aastakäik

24. aprill 1936

Nr. 9

Mitte keha või vaim; vaid keha ja vaim

Tunnen üht gümnaasiumi vanema klassi õpilast, kes osutab suurt huvi spordi vastu; alati on teda näha spordivõistlustel, ta tunneb kõiki spordi saavutisi nii Eestis kui ka välismaal, võtab ise innukalt osa koolidevahelistest spordivõistlustest ja kuulub oma kooli parimate sportlaste hulka. Vanemad aga ei ole temaga rahul, nad tahaksid näha, et poeg tegeleks rohkem raamatutega, tunneks huvi teaduse ja kunsti vastu. . . Sellel teemal tekib isa ja poja vahel sagedasi kõnelusi.

Selles koolis, kus käib meie noormees, korraldati koolipidu. Sinna läksid ka noormehe vanemad. Koolisaalis tuleb neile vastu keegi kõhn noormees, kes käib kүүrus ettepoole, nagu oleks tema õlgadele laotud raske kandam; sarvprillid on tal silmade ees. . . Sportlane pöördub kohe ema poole: „Ema, kas tahad, et ma oleksin ka sellane?“ Küsivalt vaatab ema poja otsa. „Jah,“ jätkab see, „sellel poisil on suured vaimsed huvid, veel hiljuti pidas ta eneseharimisringis referaadi Hegeli filosoofiast, mis leidis üldist hääkskiitmist ja poolehoidu.“

Siin on kaks tüüpi. Aga mõlemad nad on ühekülgised. Arvan, et esimeselt noormehelt — sportlaselt, kellel vaimsed huvid on jäänud tagaplaanile, ka edaspidi pole loota suuremat tööd vaimualal. Õigusega kujutavad kunstnikud sääraseid ühekülgseid sportlasi vägevate ja arenenud lihastega, kelle pää on väike, näoilme tõnts ja toores. . . Kuid ka teine tüüp — enneaegu vananenud, kүүrus seljaga ja sarvprillidega raamatukoi, kes ei suuda rõõmu tunda elust, jõust ega liikumisest, ei saa olla noortele eeskujuks. Füüsiliselt kooskõlas arenenud keha on ilusaim looduseteos, mida tahaks omada iga terve ja elujõuline noor.

Kuid mitte füüsiline jõud ei kanna maailma ja inimkonda, vaid vaim. „Terves kehas — terve vaim“ ei tähenda seda, et kui hoolitseme oma keha eest, siis ka vaim on terve ja tugev. Kui vaimu eest ei hoolitseta, kui vaimseid huve ei omata, siis jääb vaim kiduraks, kuigi keha on terve. Vaim vajab samasugust hoolt ja treeningut nagu kehagi, et ta oleks terve, jõuline ja loomisvõimne.

Kes käib kүүrus ja vaatab maha, ei või näha tähtede ilu taevas. Ainult see, kes käib selg sirge ja pää püsti ning vaatab ülespoole, võib näha taevas säravate tähtede ilu.

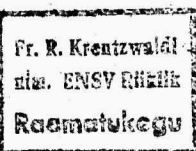
Tallinnas, 30. III 1936.

A. Veiderma

Vabadus ja võit

Päike kõrvetab nagu tavaliselt enne jaanipäeva ja kuum leitsak lamab lämmatava tekina kogu ümbrusel. Maa on kuivanud ja pragunenud ning vähimigi tuulepuhang paneb liikuma suure tolmutpilve, mis laguneb hajudes üle väljade tumedate metsade poole. Loodus näib kui surnud. Lõoke, kes on julgenud tõusta lõõritama oma kõrbenud kesapõllu veeres asuva pesa kohale, laskub varsti väsinuna kaitsva rukkipõllu varju. Pole kuulda loomadegi hääli, pole neid nähagi — nii kaugele, kui silm ulatub, valitseb tühjus kõigist elavast. On's süüdi see põud, mis vaevab maad juba nädalaid, kiskudes viimase jõu kasvavalt viljalt? See põud ehk, mille vastu vanad tõsised kortsusnäolised ja karedakäelised talupojad paluvad vihma harduses ja võimetus meeleheites? Nagu mingi sünge rahu näib lasuvat maastikul. Need lihtsad hallid talumajad, ümbritsetud väikesest rohelisest viljapuuaiast või paarist laiast kasest ja pihlakast, need mustendavad, kauguses isegi sinendavad ja selges õhus päikesepaistel virvendavad metsatukad, need rahulikud, aeglaselt nõrkädes tuulepuhanguis lainetavad rukkipõllud, põuast juba pisut kolletuma löönud — need kõik näivad tardunuina lõpmatus vaikuses ja rahus. Otse rahu sümbolina näib see surnud maastik, vähemalt Jaanuse arvates. Aga imelik — vaatamata ümbritsevale sügavale rahule ja kuumusele on Jaanuse poisikeselikult pehmejoonelise pikliku ja kõhna, ent julge näo kohal silmile tõmmatud vene „furaška“, sõdurimüts, millel helendab märk sini-must-valge ovaaliga. Seljas on tal rohekashall sõdurikuub, määrdunud, juba mitmel korral paigatud ja liiga lai poisi pikavõitu, kuid kõhna ning kitsaõlalise keha katteks. Ja selle kõhnanäolise poisi kitsas päevitunud käes on külm, raudne surmariist, kuna poisi silmad vaatlevad teravalt päikesekaitseks silmile tõmmatud mütsi noka alt üle kaeviku ääre seda rahulikku maastikku.

See võib tähendada vaid üht: sõda! Sääl ta ongi! Pooletuhande sammu kaugusel märkavad poisi silmad valendavat joont. Ta süda täitub vihaga — sääl asub vihatud raudrüütel! Jaanus on kuulnud, küll väga ebamääraselt, ent siiski kuulnud, et lähemal ajal minnakse tuuseldama neid röövleid ja kõrilõikajaid, kes tahavad vallutada Jaanuse kodumaa. See olla nende maa! Milline põrundpääsus! Jaanus juba teab. Nende ajalooõpetaja on kõnelnud poistele eestlaste muistsest iseseisvusest ja raudrüütelite metsikust ning laastavast sissetungist. Ja sama õigusega tulevad nad nüüdki, kuid küllap juba osatakse vastu võtta neid mehi. Selleks nad ju ongi siin — tema ja ta koolivennad. — Jaanus raputab rusikat selle valge joone poole, otsegu oleks sel kollakasvalgel Lätimaa liival mingi süü vihatud parunite pääletungis.

PE 20920

Talumaja

„Jaanus, post tuli!“ Jaanus pöördub hõike suunas — lühike, jässakas mehejupp viipab käega. Ülemuse loal Jaanus lahkub kaevikust ja ruttab piki jooksukraavi tee veeres lõimitava halli küla poole, mis algab sadakond sammu tagapool ja on praegu nende roodu asukohaks. — Kiri! Kindlasti emalt, selt väikeselt, hoolitsevalt kortsuspõkselt talueidekeselt. Jaanus tunneks ema saadetud kirja sadade hulgast tolle konarlikust, krobelistest ja harjumatust käekirjast, mis on ometi nii armas ja omane, mida vaadeldes Jaanusele ikka ema kirjutavana meenub, sääljuures too raskelt ohkab, kuna pisargi veereb üle ta murejalgse palge: On ju poeg kaugel, sõdimas nende hirmsate Saksamaa meestega, võib ta säääl saada haavatagi või koguni — hoidku aga Issand! — surma. Nii ta küll muidugi on mõelnud sellegi kirja kirjutamisel, mille järele nüüd poeg kiiresammulisena astub roodu „kamando“ poole.

Jaanus jõuab konarlikule külavahetele. Ta astub raskete, mehiste sammudega, mis küll ei taha sobida ta poisikeseliku koguga. Vaatleb, kuis raske saabas lükkab veerema kruusakivikesi ja vajutab tasaseks roopaääri. Sellest tujugi muutub lõbusaks, kuna ta leiab, et küllap temagi peaks loopima sakslasi nii vägevasti kui saabas kruusakive. Sest Jaanus peab kruusakive etemaiks kui sakslasi. Sakslasist on kõigil ja kõikjal aina tüli ja pahan dust, aga ühe korraliku kiviga saab ikka hirmutada vareseid kui ka peletada külakoeri. Nii mõtiskelles, lõbusana tollest võrdlusest, läheneb ta hooletult vilest lastes esimestele taludele. Küla on elevel, vastandina surnud ümbruskonnale. Siin-säääl avanevad kiunuvad tareuksed ja rohelises kuues mehi pudeneb õuele. Jaanus viipab neile rõõmsalt ja loivab edasi. Taamal kägiseb kaevukook, mis kostub vaikselt ja liikumatus leitsakus kaugele. Tuleb Jaanusele vastugi neid rohelisekuuelisi, kuivanud ja hallikstolmunud säärikute või poolsaabaste raskelt kompsides. Nende pruunikspõlenud näod lõõbivad naerule ja, mühatades omaette ning tõugates teist lapitud käises küünarnukiga, longivad edasi. Harva näeb ka mõnd hallihabemikku taa-dikest või poolpikis pükstes poisikest askeldamas rohekate kogude vahel. Viimaks pöördub Jaanus kõrvale, hüppab üle püstandaia, kohendab laia-voitu kuube ja siirdub roodu „staapi“.

Kui ta kummardudes ja kõrgel uksepakul komistades hämarasse kamb-risse astub, ei seleta ta silmad, mis väljas harjunud ereda päikesevalgusega, alul midagi. Pikapääle hakkavad selginema ähmased kogud ja poiss leiab enese hulga meeste — ohvitseride ja sõdurite — keskelt. Energilise näoga noor lipnik istub laua ääres, kuna mõned mehed toa nurgas õlgedel lamavad, mängides kaarte ja popsides mõnuga piipu või „vilkat“. Sängi-logu veerel istub nende „rooduvana“ ja loeb parajasti värsket ajalehte. Jaanus astub laua juurde, mille nurgal on mõned kirjad ja asub omagi sini-

ümbrikulist otsima. Nägu lööb särama, kui see nähtub ja varsti kaob see „sinine“ Jaanuse määratu pinsakutasku avarusse.

Jaanus-poiss lahkub häätujulisena majast ja suundub taas kaevikusse. Sää! laskub mõnusalt kaevikuliivale ja asub kiirgavas päikesepaistes lugema. — Ja nüüd viibib ta juba sää! metsatalus, kus lõunapoolse tarenurga ümber on uibuaed ja õueaia kõrval külatee ääres suur kask, mille otsa Jaanus poisikesena nii meeleldi ronis. Sest sää!t nägi kaugele, väga kaugele; isegi kodukiriku torn paistis sinna üle suure laane. Ema kirjutab talutõist — nad saavat läbi küll, tööjõudu jätkuvat, nii et är!gu poeg seepärast... Ja lõpus jälle see kartlik mänitsus, et är!gu kallis pojuke lahingus kunagi ette tükkigu, olgu ikka ettevaatlik — võib ju muidu õnnetus juhtuda! Jaanus naeratab ja pistab kirja põuetasku. Või õnnetus võib! juhtuda! Kui ema teaks, millise õhinaga poju praegu lahingut ootab, küll!ap ta veel ehmuks.

Aga sää!l takerdubki ta mõttekäiku äkki sõna: s u r m. Kui ta tööpoolest langeks, mis siis? Ja mis on õieti surm? Peab halb olema, kui korraga lõpeb teadvus, kaovad kõik väärtused ja katkevad kõik sidemed — ainult pimedus, läbistamatu, mõteteta pimedus veel! Ja keha kaevatakse mulda, ussid söövad teda, liha mädaneb — prrrr...! Jaanus pühib otsaesist ning püüab mõtteid juhtida tuttavatele radadele. Ent järgmisel hetkel näeb ta jälle oma keha mullas mädanevana ning lõpuks irvitab talle vastu rohekas, mullaga täidetud kolp. Selle kõrval ta kujutleb, kuis ta, kui sõda on lõppenud, lõpetaks keskkooli, ülikooli, töötaks, looks perekonna ja lõpuks, kasvatanud üles lapsed, võiks kaduda vaikselt ja rahulikult, olles täitnud oma üleande ühiskonna suhtes. Ilus elu meel!tab teda, nagu kiusas kurat Jeesust tõotatud maaga. Ta võitleb oma sisemuses hirmuga. See on tas tekkinud surma, suure teadmatuse ees. Ometi ei saa ta sellest võitu. Ta oli alati esimeste luurajate hulgas, oli roodus silma paistnud julgena, hakka-jana ja leidlikuna. Kuid nüüd — mõte surmale ja elu-veetlus teevad tast argpüksi.

* *
*

Juba kuuldu! õhus vingumist ja kiunumist ning esimesed mürsud lõhkevad sakslaste kaevikute juures. Kohe vastavad saksa patareid ja külvavad roodu kaevikud üle mürskuderahega. Kogu õhk näib sisisevat ja mürisevat, mulla- ja terasesadu langeb rabinal ja kõlinal kaevikutele. Jaanus surub enese hirmununa vastu kaeviku äärt. Ta vannub endamisi, kuid niipea kui ta kuuleb vingumist, ilmub ta silme ette ussikestest näritud kohutav pä!luu; surma kohutav, läbitungimatu pime teadmat!us valdab teda ning ta tõmbub veel enam kõssi. Äkki kostub saatuslik käsklus: „Poisid! kaevi-

kust!" Meesteahelik paiskub lagendikule. Jaanus märkab hirmuga, et ta on jäänud üksinda maha. Ta süda seisatub hetkeks, kuni häbitunne võidab arguse ja ta üle rinnatise kaevikust hüppab. Hoidudes võimalikult küüru teiste selja taha, jookseb ta mehaaniliselt edasi. Kuulid vilistavad ikka sagedamini ta ümber. Jaanus tunneb, kuidas ta jõud kahaneb kohutavalt, mida ligemale nad jõuavad vaenlasele. On veel sammu viiskümmend saksa kaevikuteni, kui äkki avatakse tuli uuest kuulipildujast. Üksikud kukuvad, ahelik vangub ja viskub pikali. Jaanus jälgib masinlikult teiste eeskujul. Ta surub näo külma mulda, mis jahutab ta hõõguvat pääd.

Äkki näeb ta, kuidas tema kõrval üks vabatahtlik korra võpatab ja siis lõdvalt selili vajub. Seda on juba nii palju kordi nähtud ja sellega on harjutud. Jaanust vaid üllatab mehe ilme — see on nii õnnelik, nii lõpmata õnnelik, et Jaanusel hakkab kade. Ent samas taipab Jaanus, millest see õndsuse ilme: ta on võinud surra oma isamaa eest, ta on võinud surra, et teised võiksid elada ja tulevases riigis loovat tööd teha. Ja korraga tunneb Jaanus, kuidas äsjane rõhuv tunne otsegu hajuks sinisesse suveõhku, sinna mõõtmatusse kõrgusse, kuhu peavad kanduma kõigi langenutegi hinged, sest nad on võidelnud ausat võitlust õige asja eest. Talle tundub taevast selgema ja tõusev päike säravamana, kui see kuldab Jaanuse kurnatud nägu. Ta ei näi enam tähele panevat aheliku kohal lõhkevaid šrapnelle ega salakavalalt üle päade vihisevaid kuule. Õnnelik naeratus tekib temagi huulile. Nüüd näib surm talle ilusana, õilsana, mis on kindlaks pandiks tulevate põlvete vabadusele. Hirmu must vari kaob ta hingest, asendudes rahu, sügava ja pühaliku rahuga. Ja nähes, et ahelik ei pääse edasi uue kuulipilduja tule tõttu, haarab ta käsigranaadi, kargab püsti, jookseb paar sammu kuulipilduja poole ja „elagu“-hüüdega heidab granaadi, langedes samal hetkel vaenlase kuulidest läbipuurituna. Kuulipilduja vaikib ja ahelik vallutab maruhoona kaevikud. Jaanus aga mõtiskeleb oma viimseid mõtteid. Ta usub, et tema veri on osa sellest lunastushinnast, mis tuleb tasuda vabaduse eest ja ta on uhke sellele. Siis muutub ta silmade ees kõik ääretult heledaks ja tal on hää olla. „See on vabadus,“ mõtleb ta poolsonides. Siis tunneb ta enda udusulena kergeks muutuvat, tõusvat, kuni kaob lõpmatusse valgusse. Ja see suur rahu, vaikus ja valgus manab ta huulile veelkordsest õnneliku naeratuse.

Kui peaksin andma nõu mõnele noorele mehele, siis ütleksin talle nõnda: Otsige enesele nii raamatute kui inimeste seas seltsilised, kes seisavad teist kõrgemal, sest need on igal juhul kasulikem seltskond! Õppige väärtuslikku imetelema! Pidage silmas, et suured mehed vaid suurt imetelevad, kuna väikesed vaimud madalat hindavad ja alatut austavad.

W. M. Thackeray

Sadam

A. Salu

Rain Rebas

Kerjus trepil

Käind aastaid mitukümmend elutuulten,
nüüd ainsaks toeks veel lihtne kerjuskepp;
kaks silma lohus, kahvatunud huuled
ja puhkepaigaks maja kivitrepp.

Ta murtud häält ma kuulen juba ammu,
tast kadund vist on viimne elurüht!
Paar heitund pilku, raskemeelsed sammud
ja kerjuskoti alla kooldund piht.

Ta arga koputust ma ukstel tunnen,
ta koltund nägugi ma vargsi näen.
Mul öösiti on kadund silmist uni
ja mõtten sorivad ta kuivand käed.

Õöl unetul, kui kogu maja magab,
ma kuulen trepil tema samme, häält.
Käib viirastusel õudne vari taga,
kui selle mõtte ajan ära päält.

Ja hommikul, kui jälle väljun uksest,
ta alandlikult sirutab mull' käe,
pääst võtab mütsi, hõbedased juuksed
kui ainsad hinnalised vaesel jäänd.

Rain Rebas

Su nägu

Su nägu kortsund murest
ja juusten hallen hõbe,
su nägu reedab tõbe
ja vanadusest puret.

Sa pole tundnud häda,
kui näol veel naeris ilu,
nüüd elutee on vilu
ja noruspäi käid rada.

Su nägu nagu vaha,
sust mööda jooksnud elu.
Saand tummaks keskustelu
ja kõik sind jätnud maha.

Su nägu kortsund murest
ja südamen su tukse.
Ma avan sulle ukse,
kui mulle külla tuled.

(Gustav-Adolfi Gümnaasiumi ajakirjast „Eos“)

Kuidas Mann kohtumeest noomis . . .

„Tuleviku Radadele“ kirjutanud Anna Haava.

„Oh võitlejad, et käige peale, Kõik vaeva, naeru kannates.
Et käige Talle jälgedes, Kui pea võidukrooni näeb,
Kes auga saand Siioni mäele, Laisk liige on, kes maha jääb.“

Nii käib tuttav salm kirikulauluraamatust. Ning et Laanemäel vahest ka seda lauldi, laulis ehk ema voki taga, ja eriti ka isa viiul laulis, siis Mann, ei isegi teades, millal, oli selle salmi ka ära õppinud. Olgugi et ta just kõigest üsna aru ei saanud, nägi ta kujutlus ometigi palju, palju inimesi, kes kõik üheskoos lähevad ja mitte midagi ei karda! Ja nad saavad üles Siioni mäele! — See on sää! kuskil kaugel ja kõrgel, Laanemäe metsa taga — üsna taeva ja päikese juures — suur haljas mägi ja mets, palju, palju lilli ning kuldkirik suures valguses, kus Jumalat Ennast näeb. — Ja kui tuleb sinna minna — keegi ei tohi laisk olla ega maha jääda! — Seda ütles laul.

Ning nõnda juhtus kord, et Mann selle laulu sõnadega kukkus manitsema üht suurt inimest! Kuid kukkus sisse, sellepärast et ta nii väike oli.

Ühel paastu- või jürikuuhommikul nimelt, kui hele päike aknast sisse paistis, istus Mann, nuga käes, eeskambris, ema jalapingil ja voolis hobust. Voorukartulitest, neist pikergustest, tulid ikka pikad ja sirged, ilusad hobused — eriti kui Liis neid voolis. Mann küll nii hästi veel ei saanud, aga oma kohalt ikka ka, ja nii seadis ta nüüd oma hobusele juba jalgugi alla. Kuna aga need pilpajalad olid puised ja kanged ning Mannile mitte meele järele — istus ta üsna mõttes ja otsis nõu.

Eemal, laua ümber, kambri teises seinas istus aga kolm võõrast meest, ja ka isa istus sää! Nad olid kõik kohtumehed, nagu isagi, ja pidasid kohtumeeste nõu. Seda kuulis Mann tahtmatult, olgugi et tal oma töö käsil ja selle üle mõtlemist oli. Neil, kohtumeestel, oli vaja rahad kaela panna ja üheskoos kodunt välja sõita, „seadust täitma“, nagu nad ise ütlesid. Aga üks, kelle nimi oli Elias — see ei tahtnud! Mitte ei tahtnud kaasa minna teistega, kuidas ka teised kutsusid ja nõudsid, ütlesid, et seadust p e a b täitma — e i t o h i jätta nii! . . . Elias aga jonnis edasi! Mingu teised —, temal ei ole aega jne.

Mann tahtmatult viimaks kuulas väga tähelepanelikult — ununes meelest hobune ja kõik tema jalad! Ta kuulas ja soovis oma väikesest, põksuvast südamest, et Elias ometi mõistust võtaks ja seadust täidaks!

Aga et Elias ikka edasi jonnis või lihtsalt laisk oli, nagu üks kohtumees ütles ja nagu see ka Mannile tundus, siis ei tea kuidas see viimaks kõik tuli ja oli, et Manni kannatus kuulates katkes ja kihvatas ta meel, nii

et ta korraga püsti seistes oma pingikese kõrgas! ning sirutades välja oma käekese, osutas nimetissõrmega otse Eliasele ja laulis suure häälega:

„Laisk liige on, kes maha jääb!“

— Mõni silmapilk valitses kambris sügav vaikus. — Mehed vaatasid üksteisele otsa, ja Elias oli näost punane!

Siis aga puhkes mürisev naer! Ja Mann seisis alles ülal oma pingikese kõrgas, ning ülestõstetud kätega nagu millegi üle üpris imestelles — aina pikkamisi langes ta alla...

Isa aga tuli, astus Manni juurde, tõstis ta pingilt sõna lausumata maha, juhtis tasakindlalt otse ukse poole ja õpetas ise poole hääli:

„Kus vanad räägivad, sääal vaikivad lapsed! — Mine, vaata, mis mujal tehakse!“

Ja nii oligi Mann juba uksest väljas! — Seisis hämaras tareesikus. Kuid hää, et säälsamas juhtus olema ka Vooda, kes tuli vastu, liputas saba, läks ise ees ja kutsus ka Manni välja päikese kätte! Tegi seda kõik nii osavõtlikult ja targalt, et kokkunud Mann kevadpäikese heleduses ka jälle sõnu leidis ja ütles:

„Elias on ometi laisk, kui ta ei taha seadust täita, kui tahab, et mingi aga teised tema eest!“

Vooda naeris, itsitas hambaid. Ja kevadpäike naeris ka.

„Ja et Mann on alles laps ja väike, siis ei tohi ta laulusõnagi öelda Eliasele!“ halises tüdrukukene.

Vooda niuksus ja tegi tõsise näo: ta mõistis Manni muret ja võttis sellest osa.

Kuid mis sääal kaua kurta! Vooda leidis nõu: kutsus võistu jooksma! jooksis ise mitu korda edasi-tagasi ukse ees, ning hauh! hauh! tule! tule! kutsus ta oma toreda häälega nagu tõrre põhjast.

Nii lahtus Manni muremeel, ja üheskoos, Vooda ikka ees ja taga ning kõrval keereldes, joosti ümber kambrinurga ja pladinal läbi veelombi, mis sulanud lumest ja õisest vihmast teerajale valgunud. Vooda oma mustavalgetkirja pikakarvases kasukas, Mann kodukoetud punakaspruunis kuuekeses. Mann küll paljajalu, kuid mis sellest! Seda ei olnud meeleski. Suure kilkega joosti tagatare mäest allä, keldriuksest, hanelaudast ja saunastki mööda — kaasikusse! Ja jõe! —

Jões ujusid suured jäätükid ja lobjakulahmad alla veski poole — ja lai oli see jõgi nüüd! Isegi kaasikus oli juba jõgi, ning haneaeda jõeservas enam ei paistnudki! Ja vana, suur lepapõõsas jõekaldal, kus all salakoopas ometi saarmas elas, — ka see oli kaelanäi vees! Mann esimest korda oma elus, olgugi et ta juba viiendat aastat käis, nägi niisugust jääminekuga jõge nii lähedalt ja seisis üksi ning iseseisvalt ta kaldal, kuna Vooda koplis vist päikest ja tuult ja vareseid haukus.

Impressionismist kunstis

Ükskõik millised kunstivoolud aegade jooksul ka ei oleks, ikka on nad kuidagi mõjutatud omaaja maailmavaatest ja kaasaja elusuhtumusest.

Ei ole kunstiharu ega ajajärku, mil see nii ei oleks. Ükski kunstiliik ei ole saanud areneda absoluutselt iseseisvalt, ikka on see sõltuv olnud muudest vaimse kultuuri üritusist, kord rohkem, kord vähem —.

Jälgides kunsti ajaloolist arengut, näeme kuivõrd seda on mõjutanud mitmesugused asjaolud, andes mitmelegi kunstisuunale eri ilme ja takistades seda tõusmast elujõuliseks kunstivooluks.

Nagu iga ajajärk ajaloos kunagi enam varemolnud detailes ei korda, nii ka kunstivoolud elavad oma aja, kaovad minevikku, tulemata kunagi enam tagasi endisel kujul. Teatud aja kunstilised tõekspidamised muudavad vaid kuju, varieeruvad ajaga ja tõusevad jälle kord mingi ürgse protsessina, uue kunstivooluna, milles kõik on saanud uue valgustuse.

Siin olgu tähendatud, et täiesti, absoluutselt uut ei paku ükski uus ajajärk kunstis, vaid see on ainult endiste tõekspidamiste ja elutundmiste teisedatud kujul ilmumine, mis seni oli inimhinges salajase lättena varjul püsinud, et kord vabana esile puhkeda.

Üks sääraseist kunstivooludest oleks *impressionism*, mille olemuses peegeldub otsiskleva inimhinge püüd vabama atmosfääri poole, janu kunsti tuulepuhangute järele, välja loomingu kuivast mõistuselise süsteemusest ja korrapärasusest!

Milles avaldub õieti impressionism kunstis?

Kõigepäält tuleks nimetada impressionistele omast erinevat käsituslaadi, mille abil suudetakse veenvalt ja sugereerivalt fikseerida vaatelejaisse esimest välismuljet loodusest.

Kujutusmotiiv jääb siingi reaalseks, nagu see on igas kunstivoolus. Ehkki hilisemad modernistid — kubistid, konstruktivistid ja futuristid on läinud nii kaugele, püüdes eitada antud looduse vorme, neid vastavalt ümber kujundades lihtsamaiks geomeetrilisteks algvormeks, ei pääse nad sääljuures ometi välja reaalsusest.

Ka kõige fantastilisemal ja abstraktsemal vormidel jääb ikkagi reaalne alus.

Käesolevates ridades vaadeldakse impressionismi mitte kui puhtajaloolist kunstiajajärku, vaid kui üht olulisemat ja kunstilisele sügavusele põhjanevat kunsti käsituslaadi.

See avaldub juba kunsti algajastuil ja nende järelaegadel, olgugi mitte sel kujul, nagu mõistame teda XIX s. 2-sel poolel tekkinud iseseisva kunsti-

suunana. Kuid impressionismile omane vaadete põhitoon näib kajastuvat ka temale eelnevais kunstivooludes.

Vaatame näiteks barokk-ajastut: see oma olemuselt sisaldab sügavimpressionistlikke põhijooni. Baroki vaimus ilmneb sama reeglipäratus, erisugusus ja tujukus, mida leiame impressionismis, kuid siin juba palju sügavamal ja kristalliseerunud kujul.

Impressionismi eod peituvad tihedalt ka romantismis kui ka sümbolismis ning sellele järgnenud uuemas kunstisuunas — ekspressionismis. Või vaatame tagasi läinud kaugemaisse aegadesse: bütsantsi ja romaani stiili ajastusse, neile järgnenud gootikasse ning selle järele tulnud renessansi. Eks kõnele need uudsed võtted kõigis kunsti eri harudes mingist ürgimpressionismist! Eks vihja itaalia renessansi universaalse talendi Leonardo da Vinci maalid ja plastika hingestatud impressiooni taotlusele ning sama kõnelevad ka Raffaeli suursugused, veetlevad madonnad.

Ükski kunstivool ei ole loonud kunsti eri liikide vahele nii rohkeid kompromisse kui seda on teinud impressionism.

Milline lähedus, milline paralleelsus ja kokkukuuluvus on impressionistlikul kirjandusel maalikunstiga! Sama sügavlüürilise meeolude mulje võib kutsuda esile kunstinautijas ka sõnaliselt, kui maalís, värvis. Impressionistlikus sõnakunstis suudame seda värviküllust, seda koloriidi virtuositeeti tajuda veelgi suurema assotsiatiivse peensusega ja emotsionaalse sügavusega kui maalís värvi abil. Nii ei takista kunstiteose materjal impressionistlikus kunstis selle sügavuse mõjulepääsu. Võiks koguni öelda seda, et sõnamaterjal impressionistlikus kunstis on üks tänulikumaid, mille kaudu kunstilise sügavuse funktsioonid leiavad avalduskuju vastavais kirjanduslikes žanres.

Impressionismi kunstilise käsituslaadi väärtuse primaat seisab just subjektiivses, värskusest ja entusiasmist nõretavais puht-isiklike impressioonide tõlgitsemises. Sellane impressioone väljendada püüdev esteetiline joovastus ümbervormununa saab kunstiteoseks, mis taoteleb kõrgema kunsti eesmärke.

Selgema kuju impressionism on saanud pääasjalikult maali- ja sõnakunstis, kaldudes rohkem viimasele, olgugi et kirjanduslik impressionism puhtal kujul võrsub ometi samastiililisest maalikunstist, on üle võetud viimaselt.

Väljapaistva seisukoha impressionistlik kunstiliikumine omab ka akustilises kunstides, kus ilmnevad samad impressionismile omased üldtunnused: vormiuudsus, õrn poeesia ja maaliline koloriidirikkus.

Impressionistliku kunsti intensiivne elamuste rohkus, mis surutud artistilis-esteetilisse vormi, moodustab vaadeldud kunsti ülema väärtuse ja viib ta üle teiste kunstimaailmade lähemale kõrgema kunsti ideaalile. —

Kuulsad „lollpääd“

Ka parim koolitunnistus pole alati elus põhjapanevaks teguriks. Ikka ja jälle lükkab elu kooli sundkorra ümber. Võitluses olemasolu eest võivad esimesed õpilased langeda, kuna need, kes võib olla olid koolis viimaseid, suudavad paljugi ära teha.

Nii juhtub ka, et suurmeestest on paljud võrsunud poisikestest, kes koolis olid õppimises viimased.

Üks klassiline eeskuju on 15. sajandi kuulus itaalia maalikunstnik Tomaso Guidi. Ta näis lapsepõlves olevat nii arenematu, et ta nimetuse sai „Tom Kohtlane“. Selle nimega on ta ka ajalukku läinud.

Riigimeestest ja sõjaväejuhatajatest oli Napoleon väliselt andetu poiss. Hertsoginna d'Abrantes tähendab tema kohta, et ta, välja arvatud hää tervisega, ei erinenud kuidagi oma seltsimeestest.

Napoleoni vastane, Inglise sõjaväejuhataja Wellington, oli oma lapsepõlves äärmiselt andevaene. Ta strateegiline anne avaldus alles praktilisele tööle asudes.

Ka Bismarck polnud mingi näidisõpilane. Ta omas gümnaasiumi viimases klassis paremuse poolest 15. koha. Ta tunnistusel seisab: „Käitumine üldiselt häa. Ükskord pidas end ebaviisakalt ülal. Harilikult tähelepanelik, kuid prantsuse keele tundides lobiseb.“

Luuletajaist oli Sir Walter Scott, ajaloolise romaani isa, esimene kakleja ja halb õpilane. Isegi Edinburgh'i ülikoolis tegi üks professoritest tema kohta otsuse, et ta tobu on ja selleks ka jääb!

Ka geniaalne inglise luuletaja Richard Sheridan oli poisina nii andevaene, et ta ema teda kooliõpetajale kui „lootusetut lammast“ esitas!

Muusikameestest meenutagem Edward Griegi, kellele koolielu, nagu ta ise ütleb „äärmiselt ebasümpaatne“ oli. Ta leiutas uskumatuid põhjusi, et koolist puududa. Kuna ta kaunis kaugel elas, siis jäi ta järjekindlalt esimesse tundi hiljaks, kuna tal siis tunni lõpuni polnud vaja klassi minna. Vihmastel ilmadel käis ta kinnise vihmavarjuga ning tuli kooli läbimärjalt. Siis saatis õpetaja ta koju rõivaid vahetama — ja jällegi oli pool päeva mööda! Vahel seisis Grieg meelega katuseräästa all, et märjemaks saada, kui ta juba oli. Üks niisugune juhtum lõppes aga kurvalt, kuna õpetaja taipas poisi kavalust ja talle selle eest naha pääle andis!

Teadusmeestest ja leiutajaist olid Newton, James Watt ja Stephenson kõik halvad õpilased.

Ka meie aja suurim leiutaja Thomas Alva Edison ütles ise, et ta oli viimane klassis ning et ta õpetaja teda koolinõunikule kui kõige rumalamat poissi esitles.

Robert Koch, tiisikuse-pisilase avastaja, ei kuulunud ka mitte pari-

mate õpilaste hulka. Tema abiturienti-eksami ladinakeelse töö alla kirjutati: „Nii, nagu abiturient Kochi tööd tihti, on ka see kirjatöö korratult, hooletult ja vigadega kirjutatud!“

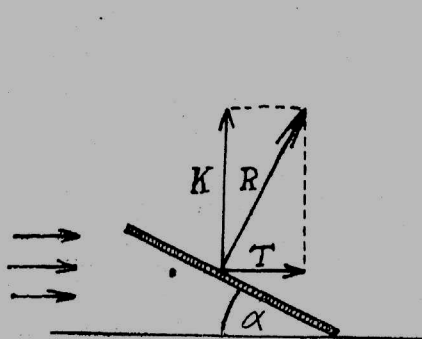
Käesolevad read pole kindlasti selleks kirjutatud, et paremate õpilaste töötahet halvata, vaid nad on kirjutatud troostiks neile, kel koolis ei „vea“. Suurtest meestest paljud on olnud ka eeskujulikemad õppurid, aga neist teine kord.

Aineil E—a

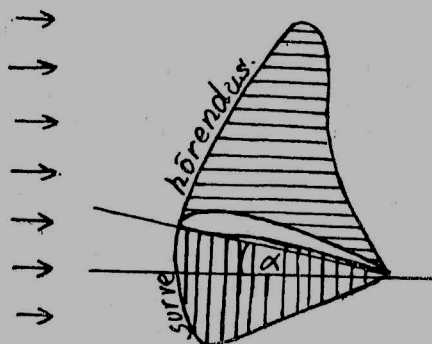
Tehna

Mis on purilend?

Purilennust räägitakse kui mingisugusest algelisest lennuviisist. Tõsi, esimesed lendamise katsed tehti küll mootorita lennukiga (kui tollaegset „lennukit“ üldse lennukiks võis nimetada), kuid see ei olnud sugugi purilend, vaid purilennu algaste, planeerimine. Alles siis, kui saadi mootorlennuki abil

Joonis 1

Joonis 2

tõusta juba kõrgemale, avastati üleval tõusvaid õhuvoole, mida hiljem kasutati purilennul. Mis on õieti purilend ja kuidas lennuk võib püsida õhus tunde ilma mootorita, sellest allpool.

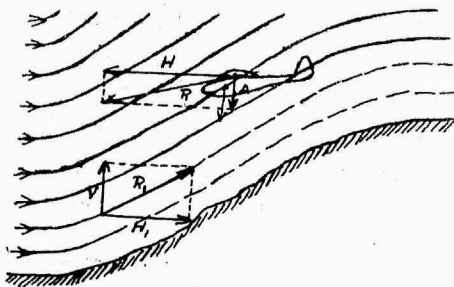
Liigutades mõnd pinda läbi õhu me tunneme, kuidas õhk avaldab survet pinnale. Samuti seisest vastu tuult me võime tunda kerget survet kehale.

Ma ei alga ühtki tööd kaalumata, kas ta ka on läbiviidav. Ei paista ta mulle sellena, siis loobun tast. On ta aga läbiviidav, siis pean olema võimeline ta vallutama tarvilise vaevakulutusega; ja olen kord alanud midagi, siis ei peatu ma enne, kui ta on valmis. Sellele põhimõttele võlgnen tänu kõikide oma tagajärgede eest.

Hunter

Sellest võime järeldada, et õhu liikumise tagajärjel mingi keha suhtes või keha liikumise tagajärjel õhu suhtes tekib õhusurve kehale. Asetades pinna nurga α all õhuvoolule vastu, tunname, et pind tahab kerkida. Joonistades vastava graafiku (joon. 1.) võime jagada pinna liikumise suuna „R-i“ kaheks komponendiks „K“ ja „T“. „K“, mis tõstab pinda ja „T“, mis on pinna rindtakistus. Komponent „T“ on kahjulik, sellepärast püütakse teda võimalikult väikeseks teha, andes pinna läbilõikele vooljas e. tilga kuju. Tilga-kujulise keha rindtakistus on kõige väiksem.

Asetades pinna nurga α all vastu õhuvoolu, tekib pinna pääl hõrendus ja pinna all surve. Hõrendus pinna peal on 2 korda suurem, kui surve pinna all. Hõrendus pinna pääl, mis imeb pinna üles, ja surve pinna all mõjuvad tõstvalt pinnale. Läbi õhu liueldes tekivad eespool mainitud õhuvoolud, mis ei lase lennukit kivina alla langeda (joon. 2).

Joonis 3

Joonis 4

Sageli naerdakse purilendurite üle, et nad polevat kellegi lendurid, vaat, mootorlendurid on ikka need pärislendurid. Kuid seesugust juttu räägivad vaid võhikud. Tõsi küll, mootorlend on saavutanud suurema praktilise tähtsuse, kuid see ei õigusta sugugi purilendu pidama ei millekski. Purilend on palju raskem kui mootorlend. Mis viga lennata mootorlenduril. Tema lennukil tuksub ees 100 HP-jõuline mootor ja pole muud, kui pane aga gaasi juurde ning oledki õhus. Purilendur peab aga katsuma läbi ajada mootorita. Mootorlenduril ei ole mingisugust muret oma kõrguse alalhoidmiseks, kuna aga purilendur peab järjest arvestama õhuvooludega, milliseid ta peab tundma kui iseennast.

Purilendurile tuleb appi loodus, tekitades tõstvaid õhuvoole, mida kasutades ta võib püsida õhus tunde ja lennata ära sadandeid kilomeetreid.

Staatiline lend.

Staatilisteks õhuvooludeks nimetame kõiki neid õhuvoole, mis tekivad maapinna ebatasasustest. Nii on näiteks mäenõlvakuil õhuvoolu tõusu kiirus kuni 4 m/sek. Hääl purilennukil on aga langemise kiirus ainult 0,85 m/sek

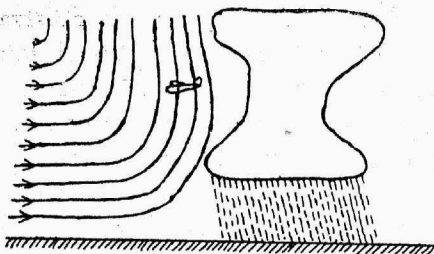
ja 4 m/sek õhuvoolu tõusu kiirusega tõuseb ka lennuk 3,15 m/sek ja me võime mäenõlvaku kohal teha purilendu. Kui joonisel 3 näidatud komponent „A“ on väiksem või võrdne komponent „V“-ga, siis lennuk tõuseb kõrgemale või teisel juhul püsib samal kõrgusel. Õhuvoolu tõusukiirus oleneb maa-pinna kallakusest ja tuule kiirusest.

Lend kumulusega.

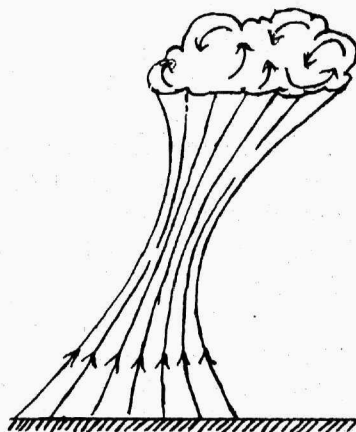
Kumuluse rümpilv tekib sääls, kus on liivalagendik või mõni muu kergesti soojenev maa-ala (joon. 4). Soe õhk kerkib üles ning üleval kondenseerudes muutub rümpilveks. Rümpilved tekivad umbes 3000 m kõrgusel ja nende all on tõusva õhuvoolu kiirus 4—6 m/sek. Vana rümpilve all ei ole aga enam tõusvaid õhuvoole. Raskus seisab vaid pilve kindlaksmääramises, on ta uus või vana pilv. Uuel rümpilvel on piirjooned kaunis teravad, kuna vanal pilvel on piirjooned udused ja pilve all ripuvad udu narmad. Tõusvaid õhuvoole on ka pilve sees, kuid sääls ei ole nad püsivad, ühes kohas langedes, teises kohas tõustes (joon. 6).

Lend äikese-pilvega.

Siis, kui kõik poevad varju äikese eest, stardib purilendur, et kasutada äikesevilve ees olevaid tõusvaid õhuvoole. Äikese-pilve paksus on 7—8 km ja tal on alasi kaju. Ta tõuseb üles vastutuult, millega ongi seletatavad

Joonis 5

Joonis 6

tõusvad õhuvoolud pilve ees. Tõusvate õhuvoolude kiirus on 15 m/sek. See minimaalne tõusu kiirus on kaunis suur, võrreldes lennuki langemise kiirusega (joon. 5).

Purilendur lendab pilve ees, otsides kohta, kus tõusva õhuvoolu kiirus on kõige suurem. Leidnud säärase koha, jääb ta sinna püsima, lennates pilvega kaasa, kuni õhuvoolud teda kannavad.

Termiline lend.

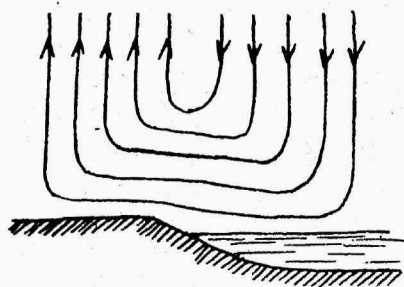
Termilist lendu saab teha kohtades, kus on kergesti soojenev maapind, nagu liivalagendik keset metsa, mererand, linn oma kivimüüride ja katustega, põllud jne.

Päike soojendab maapinna kiirelt soojaks, mis jälle omakorda maapinna lähedal olevat õhku kuumendab. Kuumendatud õhk tõuseb üles ning tekitab tõusva õhuvälja. Kõige paremini kannavad seesugused õhuvoolud päeval kella 12—13 vahel (joon. 7). Sel juhul kergesti soojeneva pinna kõrval oleva aeglasemalt soojeneva pinna kohal on langevad õhuvoolud, nagu soo, mere, metsa jne. kohal. Überpöördult on lugu aga öösi. Siis on soo ja mere kohal tõusvad õhuvoolud (joon. 8). Termiliste õhuvoolude tõusukiirus on kuni 3 m/sek.

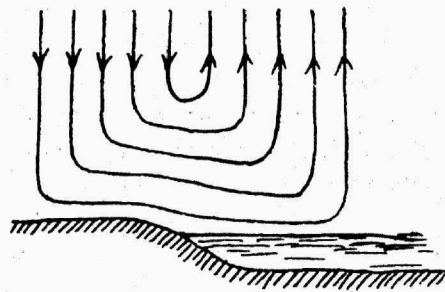
Pikamaa lennu

läbiviimiseks tarvitatakse nn. kombineeritud lendu, kus kasutatakse kõiki ettetulevaid tõusvaid õhuvoolu.

Startimine sünnib mootorlennuki abil, kes toimetab purilennuki tõusvatesse õhuvooludesse, kus lend jätkub omal jõul. Staatilise lennu juures pole

Joonis 7.

Joonis 8.

vaja mootorlennuki abi, vaid vaja tõsta lennuk ühes lenduriga üles ning lennuk kerkib ise. Staatilised õhuvoolud on tõusvaist õhuvooludest kõige madalamal.

Purilend, võrreldes mootorlennuga, on võrdlemisi odav, sellepärast kasutatakse purilendu ka lendurite väljaõpetamisel mootorlenduriks. Purilennul on see häa omadus, et purilennuk alistub kergesti igasugustele õhuvooludele, mille tagajärjel lendur õpib neid põhjalikult tundma. Praegu peab iga Saksa reisilennuki lendur omama ka purilenduri tunnistust, selleks korraldatakse ka vanadele lenduritele purilennu kursusi. Osates juhtida purilennukit on kaunis kerge õppida juhtima ka mootorlennukit.

LOODUSSÕBRA NURK

Toimetus: Leida Sekker ja Olev Kask

E. Kasberg (TLKG)

Jaapani rahvusparkid

Tervest maailmast käib läbi rahvuslikkuse idee. Iga rahvas püüab koguda oma mälestusi, pöörata tähelepanu oma rahva olevikule ja minevikule, püüab nagu võistelda teiste rahvaste ees kõigega, mis temal on ilusat ja kaunist.

Nii on tulnud Jaapanis kenale ideele asutada rahvusparke. Idee on õieti laenatud USA-lt, mille imetoremad rahvusparkid on kuulsad üle maailma. Leidubki ka Tõusva Päikese Maal maakohti varjusurmas vulkaanide ja siniveeliste järvede vahel, mis väärivad kõikide turistide tähelepanu. Valituse poolt avaldati juba 1921. aastal soovi rahvusparkide asutamiseks, ja nii tuli kokku komitee, missugune valis kuueteistkümnest kenast maakohast välja kaksteist ilusaimat. Valik kestis 11 aastat, ja nüüd viimaks on leitud Jaapanis kõigist looduseiludest tähelepanuväärseimad, mis kodumaad väärselt esindaksid ja turistide ligi tõmbaksid. Meiegi võiksime selles suhtes jaapanlasi eeskujuks võtta.

Jaapani rahvusparkidesse on võimaldatud juurdepääs laiematele rahvahulkadele. Neis leidub templeid, altareid, ajaloolisi mälestusesemeid ja looduslikke tähelepanuväärsusi. Peavad ju Jaapani rahvusparkid muude ülesannete kõrval täitma ka üldhariduslikku.

Omapärane on, et parkide suhtes ei ole ette nähtud seaduslikku looduskaitset. Et sellest aru saada, peaksime arvestama jaapani rahva loodusearmastust ja peaksime tundma jaapani usku, mis on tuhandete sidemete kaudu seotud loodusega ja keelab looduserikkumise inimliku käe läbi. Sellepärast võiksime laiemas mõttes kõiki Jaapani saari kui looduslikke parke arvestada, kus siniroheliste metsade, selgete järvekeste ja tujukate vulkaanide ilu täiendab inimeste kätetööd.

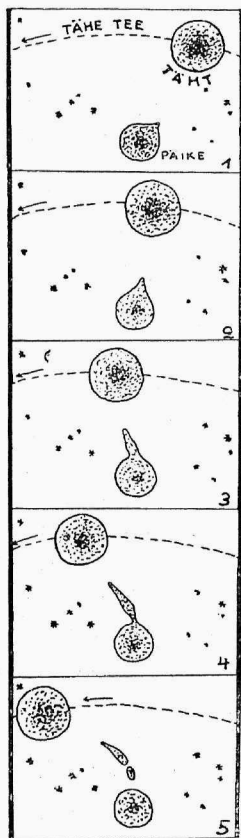
Geniaalseid avastusi

2. Planeetide tekkimine

Samal teel kui Wegener püüdis seada kokku lõhkirebitud dokumenti, püüdis tungida maailmaruumi saladustesse James Jins. Siin aga olid saladused nii peidetud, et lihtsa osade kokkuseadmiselega midagi polnud võimalik avastada, osade kontuurid ei ühtinud.

Püüdes avastada päikesesüsteemi planeetide tekkelugu, Jins juhtis tähelepanu kahele järgmisele faktile, mis olid tuntud ammu enne teda.

Kõik 9 planeeti liiguvad ümber Päikese samas sihis — läänest itta. On's see juhuslik? Miks mõni neist ei liigu vastupidises sihis. Selles ei oleks midagi imelikku. Kuid koguni asteroidid, need 1200 seniavastatud pisiplaneeti, millede arv mõnede teadlaste arvates võib tõusta veel sadade tuhandeteni — liiguvad kõik samas lääne-ida sihis. Jins otsustas, sarnane kokkulangemine ei saa olla juhuslik, sellele peab leiduma põhjus.

Joon. 2

Joon. 1

Teine huvitav asjaolu on, et kõik planeedid, nii suured kui väikesed liiguvad ümber Päikese pea samal tasapinnal. Ükski päikesesüsteemi liikmeist ei liigu perpendikulaarses või tugevasti kallutatud ringis (ellipsis). On selge, et 1200 seni avastatud taevakeha suhtes see ei ole juhuslikkus, ka selleks peab olema põhjus.

Jins avaldas arvamise, kõik ümber Päikese liikuvad planeedid, nende hulgas ka Maa, pole midagi muud, kui Päikese enese pritsmed. Esiialgu paistab see mõte imelikuna, kuid Jins toob talle terve rea tõendusi.

Maa keemiline koostis on kaunis hästi tuntud, kuid on teada, et täpselt samad elemendid leiduvad ka Päikeses. Kui kord avastati päikese spektris senitundmata gaas, mis nimetati heeliu miks (kreeka keeles helios — päike), siis varsti leiti heeliumi ka Maa päält. Temaga täidetakse nüüd õhulaevu. Nii siis kui Päikese süsteem on lõhkirebitud dokument, nagu arvab

Jins, siis temagi osad koosnevad samast materjalist.

Miks on siis Päike sulas olekus, planeedid aga tardunud? Sellepärast, et need „pritsmed“ pidid jahedas maailmaruumis jahtuma palju kiiremini kui suur hõõgav Päikese mass. Kõikide planeetide mass kokku on ju vahest ainult $\frac{1}{750}$ Päikese massist, Päikesega võrreldes nad on tõesti ainult „pritsmed“.

Kuid astronoomias peetakse tõendatuks, et kõik taevakehad, nende hulgas ka Päike, on tekkinud udukogude tihenemisest, miks peaksid planeedid siis moodustama erandi. Jins näitab arvutuse teel, et Maa on liig väike udukogust tekkimiseks: kui ta oleks sündinud gaasilises olekus, ta mass oleks hajunud maailmaruumis. Sellepärast Jins oletab, et Maa kui ka teised planeedid sündisid vedelas või poolvedelas olekus.

Kuidas siis tekkisid pritsmed? Prantsuse teadlane Laplace oletas juba ammu enne Jinsi, et Päikesest osakeste eraldumine sündis tsentrifugaalse jõu mõjul. Kuid arvestus näitab, et Päike pidi selleks tiirlema oma telje ümber mitu korda kiiremini kui praegu, sääljuures aga olles hõredam praegusest ta tegelikult tiirles aeglasemalt. Kõige ümberlökkavam nähtus Laplace'i väidetele ilmneb selles, et kui planeedid on rebenenud Päikese küljest tsentrifugaalse jõu mõjul, siis nad peaksid liikuma paralleelselt Päikese ekvaatorile, kuid nende liikumise pind moodustab Päikese ekvaatori pinnaga 70° nurga.

Jins seletab planeetide Päikese küljest rebenemist võõra tähe toimega, mis ületas Päikest suuruselt kahekordselt. See täht tuli Päikesele nii lähedale, et viimase lähem sulanud osa, poolvedel-poolgaasiline mass sopistus välja tähele vastu. Täht ei pörkunud vastu Päikest, vaid eemaldus uuesti ja kadus igaveseks maailmaruumi.

Kogu aeg, kus täht viibis Päikese läheduses, ta külgetõmbejõu mõjul tõmbas enda poole väljasopistunud osa Päikese massist. Alguses, kui täht oli eemal, külgetõmbejõud oli nõrk, suurenes tähe lähenemisel, saavutas maksimumi tähe olles ligemas punktis ja vähenes uuesti tähe kaugenedes. Päikesest väljasopistunud osa pidi omama otstest tugevasti teravnenud sigari kuju. Kõige jämedam osa oli väljatõmmatud Päikesest, kui ta oli tähele kõige lähemal, siis edasi ta jahenes ja eraldudes Päikesest langes ruumis reaks kerajateks kehadeks, samuti kui veenire langeb tilkadeks. Üks neist tilkadest ongi meie Maa.

Selle avastusega Jins selgitab, miks kõik planeedid liiguvad samas sihis — nimelt selles, kuhu neile andis tõuke täht, nende tekke algpõhjustaja. Jinsi avastus selgitab ka, miks kõik planeedid liiguvad peaaegu samal tasapinnal. See ei võigi olla teisiti, kui kõik tilgad kuuluvad samale nirele, mis on välja tõmmatud Päikesest.

70-iline planeetide liikumise pinna kalle Päikese ekvaatori suhtes näitab, et tähe liikumise pind lähenes selle nurga all Päikese ekvaatorile ja planeedid, eraldudes emast — Päikesest, läksid isa-tähe teed mööda, mis neid pani liikuma oma liikumise tasapinnas.

Kõige tähtsamaks Jinsi avastuse tõenduseks on see, et planeedid oma suuruselt jagunevad just sarnaselt, kui see selgub Jinsi avastusest. Peaaegu Päikesest eraldunud nire keskel on kõige suurem planeet — Jupiter, temast

mõlemale poole „sigari“ otste sihis planeedid vähenevad. Päikese poole järgnevad — asteroidid ja Mars, Maa, Veenus ja Merkuur, mille läbimõõt on ca $\frac{1}{15}$ Maa omast. Teisele poole Jupiterist, mille läbimõõt on ca $1345 \times$ suurem Maa omast, tuleb Saturn, mis on eelmisest umbes poole vähem, siis Uraan, mille läbimõõt on 65 Maa oma, Neptuun — 58 Maa läbimõõtu ja viimaks alles 1930. a. avastatud Pluuton, mille läbimõõt on Maa läbimõõdust väiksem.

Sigar, eraldunud tähe tõttu Päikesest, on käes. Kas aga on tõenäolikk seesuguse tundmatu tähe lähenemise fakt. Kas sai mingisugune taevakeha sünnitada Päikeses sellist „katastroofi“, milleta ei oleks meigi asupaika — Maad. Säärane tähe lähenemise juhus Päikesele on väga haruldane. Ta võib korduda, nagu selgub oletustest, üks kord 600 milj. aasta sees. Kuid see tähendab ainult seda, ütleb Jins, et mitusada aastat tagasi niisugune juhus oli, ja meie võlgname sellele oma olemasolu.

Jins on küllalt järelekaaluv teadlane, et ta oma mõttest nii kaasa kistud ei saa, et ta teda üle ei hinda. Võib oletada, et Päikest ümbritsevate maailmade tekkimise teadus, minnes Jinsi poolt näidatud teed, rikastab meie teadmisi hiilgavate resultaatidega.

Tallinna Keskoolide Loodussõprade Ühingu suvemälestusi

Teekond üle Variku raba 24. VIII 35.

See päev algas kaunis nutuselt, s. o. sadas vihma. Kuna meil ees seisis umbes 40-km-line matk, siis võiks arvata, et meie meeoleolu ka kaunis nutune oli. Aga see, kes seda arvab, eksib rängalt.

Ladusime oma seljakotid ja muu „tavaari“ selleks palgatud vankrile ja asusime teele. Vihmale vaatamata marssisime rõõmsa lauluga edasi.

Kui me juba hästi palju olime käinud, tegime „hää äraoleku“. Sõime kaasavõetud võileibu ja uurisime kaart. Kaart näitas, et meie ees olev raba läbipäästav on. Selles usus lõpetasime „salooaga“ ja sammusime edasi. Leidsime Mustja küla lähedalt puisniidult ühe väga haruldase taime, soomukaliigi (Orobundu pallidiflora), mille esinemisest Eestis seni teada oli ainult üks kahtlane leid Pärnumaal. Kogusime seda taime 50 eksemplari välismaa vahetuskojaks ülikooli botaanika muuseumile, see võttis meil

aga ära umbes 2 tundi, selle tõttu jäime väga hiljaks.

Pimenes. Olime jõudnud Pikanõmmeni, viimase taluni enne raba. Säält tuli meile teed juhatama üks väike hall vanamees. (Mitte see, kellest muinasjuttudes kõneldakse!) Ta käskis meil saapad jalast võtta, kuna rabas võivat kuni põlvedeni sisse vajuda. Me polnud ka laisad käsku täitma. Paar esimest sammu olid kaunis kuivad, aga siis läks raba äkki kole märjaks. Mätaste vahel sügav ja külm vesi. Pidime sellest üle hüppama, sest astuda keset sellist lompi polnud kuigi veetlev. Mätaste vahed muutusid järjest laiemaks. Olen kindel, et nii mõnigi ületas sääli suuremaid kaugusi, kui ta kunagi hüpanud on. Alul nii koomiline ja lõbus hüppamine väsis ja vihastas lõpuks. Kaua sa ikka rohutirtsu moodi kargad! Õnneks aga jõudsim kuivemasse ossa, raba keskpaika. Mõned matkajad ajasid endale

saapad jalga. Uuesti märga ossa sattudes olid neile saapad nii armsaks muutunud, et nad ei raatsinud neid jalast võtta. Sää! pidid nad südamevaluga nägema, kuidas nende saapad pori ja veega täitusid ja et neid ikka raskem ja raskem oli mättast välja tõmmata, kuhu need hüpates vajunud. Kuid sellest ei hoolitud.

Vahepeäl oli juba täiesti pimenenud. Eemalt paistis tumeda viiruna mets ja vaid vaevu võis teed seletada. Jõudsimetsani. Kui raba põrgu eeskoda oli, siis mets oli

TKLÜ-lased matkal Alutagusel Muraka soos kaljukotka pesa lähedal

küll juba päris põrgu. Rabas sai üle vee hüpata, kuid siin tuli kogu aeg põlvini vees tampida. Kui juurde arvata veel orgid ja puuksad, mis nagu meie kiuste vees püsti olid, siis oleks võidud too kord tõesti meie jalgadele kaasa tunda.

Kaua me niiviisi vees kõndisime, seda ma täpselt ei mäleta, aga lõputuna see tundus. Viimaks harvenes mets. Oletasime, et oleme nüüd elamute lähedal, kuid võta näpust — meie ees avardus lai väli, mille ääred kadusid pimedusse. Jälle rabas! Lootusetuse tunne asus südamesse. Siit rabast vist ei saagi täna välja! Arvatavasti tuleb siin ööbida. Äkki hüüdis meie matka juht: „See pole raba! Katsuge kas või käega!“ Katsusime käega — õigus! Olime künklikul karjamaal. Elutahe tuli jälle tagasi. Olime arvatavasti inimelamute lähedal. Meie ümber aga oli pimedus ja võõras mets. Teritasime kõrvu

— eemalt kuuldus üksik koerahaugatus. Seadsime oma sammud läbi metsa selle hääle suunas. Kõik taevased ja põrgused võimud olid vist küll meie vastu, sest nad olid meile teele veeretanud igasuguseid võimalikke ja võimatuid takistusi. Siin oli meil teel ees lai kraav, millest pidime üle hüppama. See aga pimeduses hästi ei õnnestunud ja nii mõnegi matkaja olemine oli pärast kraavi kaunis märg. Teises kohas jälle oli meile ette veeretatud mahalõigatud puud, mille otsa me komistasime ja ikka kas ninuli või selili kukkusime. Lõppeks jõudsimme ühe põllu äärde. Ronisime aiast üle ja läksime hää õnne pääle edasi. Sää! — mis see on! Meie ees mustas talumaja siluett ja veidi eemal tõusis taeva poole koolimaja. Tänu meie juhi geniaalsele juhtimis- ja orienteerumisvõimele, olime oma sihi — Variku koolimaja juurde jõudnud. Suurest häämeelest tegime niisugust kisa, et selle pääle koolimaja elanikud õue ilmusid. Nad olevat meid juba oodanud. Ahjugi olevat nad soojaks kütnud, kuna nad olevat juba arvanud, et me läbimärjad oleme. Veidi imestunult vaatasid nad meid. Pimedas läbi võõra, tumeda, tundmatu raba tulla näis neile küll julgustükina.

Astusime koolituppa. Mugav soojus võttis meid vastu. Õled olid põrandale laotatud ja laual ilutses leivapäts ühes piimanõuga. Õnnistasime lahkete pererahvast, istusime laua äärde ja sõime päris mehe moodi. Siis aga võttis väsimus võimust. Enne magamasumist läksime õue jalgu pesema. Prr! — Küll oli õues pime ja külm! Tibutas vihma. Kas tõesti tulime alles poole tunni eest üle raba ja ei märganudki vihma ning külma! Ruttu, ruttu astusime tuppa tagasi. Seoti ja puhastati rabas lõhutud jalgu ja siis heideti õlgedele. Peagi valitses vaikus — väsinud matkajad viibusid uneriigis ja sooja ahju ääres rippusid pinkidest ehitatud varnadel märjad sokid, saapad ja treeningud.

Aino Stamm

KEELENURK

Toimetaja mag. Joh. Aavik

Uusi sõnu

Eelmärkusena tähendatagu, et kui selle päälkirja all esitatakse ka mõningaid juba tuntud uusi sõnu, siis sellepärast, et neid, kuigi tuntakse, ometi alles vähe taibatakse tarvitada. Kuid enamik käsitletud sõnu on siiski vähe tuntud, mõned vahest üsna tundmatud paljudele. Niisuguseist sõnust esitatu tagu käesolevas numbris alljärgnevad.

aldis (genitiiv *alti*) — kättesaadav, mõju-alune; see koht on tuultele *aldis*; nõrgestatud organism on haigustele *aldis*.

evima — „omama“ (saksa „haben, besitzen“, ingl. „to have, to possess“): „ta evib suure kõneande; nad evisid sel alal mitmekülgseid teadmisi“. Sõna „evima“ asemel tarvitatakse sageli ka „omama“, mis aga ei ole nii häa, sest see kui tuletussõna toob kaasa ühtesattumusi sõnaga „oma“ ja koguni sama tüve järgnemist, mis ei ole stiililiselt ilus; näit.: „ta ei oma oma maja“; võrdle: „ta ei evi oma maja“. Viimane on kahtlemata parem.

ennal — endist viisi, endises olekus: „kõik on ennal; kõik jäi ennale (s. o. endist viisi, endisesse olekusse)“. Nagu antud näiteist nähtub, on „ennal“ mõnus ja otstarbekas sõna, mis aitab ühe sõnaga väljendada seda, mida muidu tuleks ütelda kahega.

Samast tüvest saab moodustada veel järgmise häa uue sõna:

ennakult, tähenduses „ette ära“: „seda võib juba ennakult ütelda; ennakult ei maksa siin teha veel mingit kindlat otsust“ jne. Sõnad „ette, ette ära“, milledega seda mõistet harilikult väljendatakse, ei ole nii hääd. Parem on selleks eriline sõna „ennakult“.

johtuma — mingist põhjusest tulema, põhjustuma; „sageli väikestest põhjustest johtuvad suured tagajärjed; ta kummaline käitumine johtus arvatavasti sellest, et...“; see oli lihtsalt hajameelsusest johtuv eksimus“.

Muugi õigekeelsus-sõnaraamatus sõna „*johtuma*“ kahjuks küll veel ei leidu. Aga mis sellest. Kui noorsugu hakkab teda tarvitama, siis võetakse see varsti selle sõnaraamatu uude trükki. Päälegi on „*johtuma*“ juba mitmesti esinenud kirjanduses. Võin kinnitada veendumusega, et „*johtuma*“ on häa sõna, mille asemele on raske saada paremat. Ei tarvitse karta lähikõlalise sõnaga „*juhtuma*“, sest u ja o küllalt erinevad ja erutavad häälikud, vrd. „*kuristama*“ ja „*koristama*“.

Ametlikult (Muugi „Väikese õigekeelsus-sõnaraamatu“ järel) on lubatav tarvitada „*ütelda*“ ja „*öelda*“, „*mõtelda*“ ja „*mõelda*“, „*ütelnud*“ ja „*öelnud*“, „*ütelge*“ ja „*öelge*“. Siiski on nende ridade kirjutaja arvates soovitatavam *ütelda*, *mõtelda*, *ütelnud*, *mõtelnud*, *ütelge*, *mõtelge*. Ka härra Riigivanem tarvitab *ütelda*, *ütelge*. Ainult umbisikulisel tegumoes sobib ütelda ka „*öeldakse*“, „*mõeldakse*“.

On lubatav „*makstud*, *pekstud*, *lüpstud*“ ja „*maksetud*, *peksetud*, *lüpsetud*“. Paremad vormid on siiski *maksetud*, *peksetud*, *lüpsetud*; sest e-ga vormid on esiteks hääldamiselt mõnusamad, teiseks ka keeleajalooliselt seisukohalt eelistatavamad. Tarvitagem seepärast *maksetud*, *peksetud*, — *maksetakse*, *peksetakse* — sellest hoolimata et mitmeis raamatuis loeme kahjuks üha veel e-ta vorme.

Õpilane, keda õpetaja kuuleb tarvitavat oma kõnelemises, kas või väljaspool klassi — koridoris, koolipeol, ululisal, seltskonnas —, ühtainust rumalat „*koju minema*“ (pro õige „*koju minema*“) või ühtainust inetumat *eila* (pro õige *eile*), — see õpilane väärriks, et õpetaja vähendaks ta hinnet eesti keele eest (näit. 5 ja 4 asemel ainult 3), osaku see õpilane kõike muud niihästi kui tahab. Siis vast hakkaksid säärased rumalad keelevead ükskord kaduma. Joh. Aavik

Ujumisspordist õppurkonnas

Igal sportival õppuril on oma nn. lemmik-sport, millele ta pühendab eriliselt tähelepanu. Õpilasi, kellede sümpaatia on võitnud ujumine, leidub harva; neil üksikuil on aga ujumine tugevamaid külgi.

Võrrelnud õppurite saavutusi kergejõustikus kui ainukeses ujumisele konkureerivas alas, võime märgata suurt vahet. Eesti kergejõustiklaste edetabelisse on suutnud end pigistada ainult üksikud silmapaistvamad sportlased-õppurid, kuna ujumise edetabel koosnebki pääasjalikult noortest õppuritest. Põhjuseks pole siin sugugi mitte ujumisspordi madal tasapind, just vastupidi: ujumine on saavutanud paari viimase aasta jooksul kõrgeima taseme. Praegu oleme ees leedulaste ja lätlaste ja ei ole kaugel aeg, kus peavad meid tõsiselt arvestama mitte ainult soomlased, vaid kogu Euroopa.

Ainukese tõenäolise põhjusena tuleb kõne alla vaid õppurite kui ka teiste ujujate tublidus. Ja seda tublidust ja asja tõsiselt võtmist pole sugugi vähe. Näited on ülearused, sest läinud kui ka käesoleva aasta resultaadid kõnelevad ise eneste eest.

See kõik on saavutatud sugugi mitte soodsais tingimuses. Valusalt annab end tunda, eriti talvel, kohase basseini puudus. Seepärast igatsevad ja ootavad ujujad, enam kui teised, paljuräägitud spordihoonet. Kui oleme aga jõudnud kord spordihooneni, siis võivad õppurid päris kindlasti oma meeldivamaks huvialaks päälle õppimise lugeda — ujumist.

Et näidata, kui võrd palju on õppurid saavutanud ujumise alal, toon siin näitena silmapaistvamad õppur-ujujad. Algame Eesti esimesest kuldujast, Egon Roolaiust (Prantsuse Lütseum).

E. R. on Eesti paremustabelis vallutanud — pääle 1000 m ja 1500 m vabalt — kõik esikohad, moodustades sääljuures omaette klassi.

Samas koolis käivad veel kaks lootustandvamat õppur-ujujat: Ilmar Saaberg ja Harry Tibar. Esimene, alles 16 a., evib juba

12. kohta 400 m vabalt ja teeb tõsist muret endast vanemaile konkurentidele. Teine tegeleb rohkem selili ujumisega, evides 11-ndat kohta 100 m-s., kuid ujub ka vabalt hästi.

Teises „ujujate gümnaasiumis“, Vestholmis, õpib Nikolai Kõrge. Seisab edetabelis 100 vab. 5-ndal, 400 vab. 13-dal kohal ja on üks neist „õnnelikest neljast“, kelle nimel seisavad kaks Eesti teateujumise rekordi.

Tallinna Poeglaste Gümnaasiumi parimaid on Jürgenson, samuti Sauer ja Hein, juba vanad tuusad, kelledest kaks viimast korduvalt kaitsnud TKSÜ ujumisevõistlusil kooli värve. Jürgenson on 100 rinn. 5-es, Sauer 100 selj. 13-es ja Hein 100 rinn. 18-es.

Gustav Adolfi Gümnaasiumist on mainida Evald Steini. Seisab 100 rinn. 10-ndal ja 200 rinn. 6-ndal kohal.

Viktor Armson on ujumises Riigi Tööstuskooli suurim tuus. Harrastab päämiselt pikemaid distantse. 1500 m-s on 5-es ja 400 m-s vab. 10-es.

Ja lõpuks Harry Liiberg, kes õpib tehnikumis. Oma noorusele vaatamata on võitnud nii mitmeid endast vanemaid, ühtlasi kindlustades endale 100 m rinn. 9-nda ja 200 m rinn. 5-enda koha.

Kui aga heita pilku tagasi ja huvituda neist, kes juba lõpetanud kooli, siis leiame rea tuntud ujujaid, populaarseid ja nimekaid sportlasi. Nii õppisid Prants. Lütseumis J. Mühlbaum ja R. Helisto. Vestholmi Gümnaas. E. Volke. Realistidena olid tuntud A. Trahov, A. Gröön, E. Mõtlik ja A. Matson. Gust. Adolfiga — Bachtejev.

Nimetatud ujujad tegid kõik endale varem või hiljem nime ja ühtlasi loetakse neid praegu meie parimaiks ujujaiks.

Sellest ehk jätkub selleks, et tõestada õppurite edu ujumises. Lõpuks olgu tähendatud veel, et iga õppur valigu endale spordi-ala, mis talle sobib ja kus tal on eeldusi. Kui aga leidub neid, kes ei aja taga rekorde, vaid taotlevad ainult kehakasvatustlikke sihte, siis valigu nad endale ujumine, sest iga õppiva sportlase lipukirjaks olgu — „mens sana in corpore sano!“

MÕISTATU-TE-NUUR

Toimetaja V. Valter

Üldreeglid

1. Mõistatuse lahendusest võivad osa võtta kõik „T. R.-de“ lugejad.
2. Iga mõistatus olgu kirjutatud eri paberilehele või postkaardile.
3. Iga lahendus olgu varustatud vastava kupongiga (vaata käesoleva lehekülje allserva!).
4. Iga lahendus olgu varustatud lahendaja täpsa nime ja aadressiga ning kirjutatud võimalikult loetava ja selge käekirjaga.
5. Postikulude kokkuhoidmiseks võivad ka mitmed lugejad saata omad lahendused ühises ümbrikus. Kõik lahendused adresseerida V. Valter, Poeglastegümnaasium, Tartus.
6. Auhinnasaajate nimed avaldatakse „Tuleviku Radades“.

Mõistatus nr. 22

Kumb võitis?

Kaks võidusõitjat startisid. Kumbki neist sõitis omaette, teisega mitte ühel ajal. Esimese auto kihutas kogu aeg 120 km tunnis, teise oma aga lähtepunktist kuni tagasispöördumispunktini 90 km tunnis, tagasisõidul kihutas ta aga 150 km tunnis.

Kumb autosõitjaist võitis võidusõidu?

*

Kes ülalasuvaist kahest mõistatusest (nr. 21 ja nr. 22) vähemalt ühe õieti lahendab, nende vahel loositakse auhinnaks Oscar Wilde'i „Õnnelik prints“.

Lahendused saata hiljemalt 30. aprilliks s. a.

Palume jälgida üldreeglite nõudeid!

Mõistatus nr. 21

Arvristsõna

$$\begin{array}{l}
 \boxed{12} : \boxed{2} = \boxed{6} \\
 \boxed{12} + \boxed{2} + \boxed{6} = \boxed{20} \\
 \boxed{12} + \boxed{2} = \boxed{14} \\
 \boxed{12} \times \boxed{2} = \boxed{24} \\
 \boxed{48} + \boxed{8} + \boxed{17} + \boxed{27} = \boxed{100}
 \end{array}$$

Tühjad ruudud täita arvudega — igasse ruutu üks number. Õigel asetusel tehete lõppsummad pahemalt paremale ja vastavate arvude sammaste liidetised ülalt alla on võrdsed.

Mõistatus nr. 23

Maagiline 444

81	89	82	94	98
82		85		
93	95	90	91	95
104		86		
84		99		93

80—88—83—82—82—
75—65—89—90—90—
93—94—94—94—96—
99—104

Ülalantud arvud asetada tühjadesse ruutudesse nii, et igas püst-, põik-, kui ka diagonaalridades saame arvu 444.

Mõistatus nr. 24

Silpmõistatus

A — ar — as — e — eest — gat — hau —
hus — i — i — ii — il — ioon — ja — jus —
ka — ko — ku — king — koe — laa — lus —
lu — le — ling — mas — ma — mae —
marck — maa — ne — ne — nigs — ri —
ris — ring — salt — su — sus — suur —

Kupong
mõistatusele
nr. 21

Kupong
mõistatusele
nr. 22

Kupong
mõistatusele
nr. 23

Kupong
mõistatusele
nr. 24

sa — tus — tud — tus — töö — tud — var —
vij — viim.

Ülalasuvaist silpidest moodustada sõnad vastavalt allantud tähendusile. Õigel lahendusel leitud sõnade esitähed ülalt alla lugedes annavad tuntud Soome kirjaniku nime — eesnimi ja nimi.

1. A. Bennet'i teos,	1.	
2. R. Rohu teos,	2.	
3. E. Glyn'i teos,	3.	
4. F. M. Dostojevski teos,	4.	
5. V. Uibopuu teos,	5.	
6. O. Lutsu teos,	6.	
7. Mika Valtari' teos	7.	
8. P. Benoit' teos	8.	
9. R. H. Bartsch'i teos	9.	
10. J. Bojer'i teos	10.	
11. K. Rahu' teos	11.	

Kes ülalasuvaist kahest mõistatusest (nr. 23 ja nr. 24) vähemalt ühe õieti lahendab, nende vahel loositakse auhinnaks üks aastakäik „Tuleviku Radasid“.

Lahendused saata hiljemalt 30. aprilliks s. a.

Palume veelkord jälgida üldreeglite nõudeid!

Toimetajalt: Kõik käesoleva numbri mõistatused on koostatud Tallinna kaastööliste poolt.

Eelmise numbril lahendused

Mõistatus nr. 18

Õigel lahendusel saame kaks salmi

J. Barbaruse luuletisest „Kevadel“:

„Näe, mesilane õiele tiivutab,
pää julgesti sügavale sirutab
ehk — mesi, ehk kihvt.“

Ta lehekesed laiali lahubab
ja pungakesed pinguli painutab
ehk — elu, ehk — surm.

Lahenduse võtmes asetsevad järgmised eesti luuletajate nimed:

1. Villem Rিদala, 2. Gustav Suits, 3. Arthur Adson, 4. Henrik Visnapuu, 5. Jaan Kärner. Auhinnana Ed. Laamanni teos „Jaan Poska“ võitis Erich Uibu, Poeglaskeskool, Tartus.

Mõistatus nr. 19

Esimesel korral kaupmees kaalus ostjale 2 kg kaupa kr. 2.40 väärtuses — seega sai ta kahju kr. 1.20.

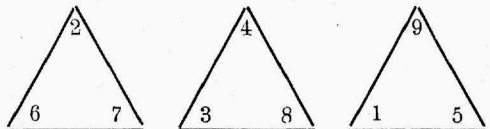
Teisel korral kaupmees kaalus ostjale ½ kg kaupa kr. 0.60 väärtuses, — seega sai ta kasu kr. 0,60.

Järelikult kahekordse kaalumise järele sai kaupmees kahju kr. 1.20—kr. 0.60 = kr. 0.60.

Auhinnana ühe aastakäigu „Tuleviku Radasid“ võitis Ina Rinne, Valga 3, Tõrvas.

Mõistatus nr. 20

Üks paljudest lahendustest on järgmine:

Auhinnana V. Lao teose „Mis on elu?“ võitis Ilma Rinaldi, Tööstuse 16—1, Tartus.

Tallinna Koolinoorsoo Muusika Ühingu Segakoori 15 a.

Vabariigi algaastail teotsemistahetelise koolinoorsoo algatusel asutati Koolinoorsoo Liit. Liidu tegevuse peärõhk langes kirjandusele ja spordile. Samas kerkis lauluhuvilistel

noortel mõte asutada Liidu juurde laulukoor. Selleaegse Tallinna Poegl. Humanitaargüm. õpilase T. Tedre algatusel kutsuti koori organiseerima ja juhatama helilooja A. Kase-

mets. Koori tegevus hr. Kasemetsa juhatusel leidis peagi tunnustust. Selle töö tulemusena leidsid aset mitmed iseseisvad esinemised ka väljaspool Tallinnat. Pidurdavalt mõjus aga koori tegevusele Liit, kes nõudis koori esinema igasugustele pidudele, vaatamata sellele, et kooril puudus võimalus kava korralikuks ettevalmistuseks. Sel põhjusel lõi koor end Liidust lahti ja jätkas tegevust 1922. a. sügisest iseseisva TKMÜ-na. Algavad koori viljakad tegevusaastad, mille suurema tulemusena koor hr. Kasemetsa juhatusel

Ei olnud olukord sugugi parem, kui 1929. a. asub koori juhatama „Estonia“ tolleaegne ooperi koormeister Verner Nerep. Imestamisväärse järjekindlusega hakkab noortega töötama hr. Nerep. Meeleolu noorte kooris tõuseb. Aastate kestel austavate esinemistega Rootsi kuningale, Poola vabariigi presidendile ja õnnestunud iseseisvate kontsertidega võidab koor uuesti koolide juhtivate ringkondade poolehoidu. Selle eest on laulunoored eriti tänulikud Tallinna Linna Haridusosakonna juhat. hr. Kana'le(†) ja hr. Kents'ile,

TKMÜ Segakoori juhatus

Istuvad vasakult: abisekretär Asta Heinsaar (Kunsttööstuskool), laekur Gerda Kukkk (Komm. Güm. vil!), esimees Robert Sildnik (E. V. T. Konservatoorium), abilaekur Helga Ruusaauk (Komm. Güm. vil!).

Seisavad vasakult: sekretär Elsa Malling (II Tüt. Güm. vil!), abiesimees Helmut Aavik (Kaarli Güm.) ja koorivanem Eugen Oder (Reaalgüm.).

esineb Riias iseseisva kontserdiga. Näis, et koori võimed on püsivad, kuid takistused tulid säält, kust neid kõige vähem oodati. Koolide juhtivates ringkondades tekkis vale arusaamine koori tegevusest, mille tagajärjel hr. Kasemets lahkub koorijuhi kohalt. Need neli aastat hr. Kasemetsa juhatusel on koori esimesed õitseaastad, siis algas noorte meeleolu langus. Ennastohverdava tööga püüdsid teha veel kõik, mis võimalik, uued juhid hr. A. Krull, hr. E. Aav, hr. R. Päts. Saavutati ka koori meeleolu ja koosseisu juures maksimum, kuid noorte laulujõu eneseavaldus ei pääsenud siiski valla.

kellede toetusel koor omab Tallinna linna eelarves iga-aastast toetust, ilma milleta noorte koor majanduslikult vaevalt suudaks püsida. Riigikoolivalitsuselt on koor saanud iga-aastast toetust koori lauluvara hankimiseks. Ilusamaks üllatuseks R. Koolivalitsuse poolt oli toetuse määramine ühingule juubeliaastal Soome kontsertreisiks möödunud sügisel. Esinedes Helsingis hõimupäeval sai koor soomlaste poolt üllatavalt kiitva arvustuse osaliseks. Soome ei oma niisugust noorte koori. Tänulikud on noored ka kõigile koolijuhatajaile, kes õpilastel võimaldavad osa võtta noorte laulukultuurili-

sest tööst eesotsas Kaarli Gümnn. dir. L. Raudkepiga, kes on Ühingu vanemaks.

Koori igaaastases tegevuskavas on ette nähtud iseseisvad esinemised „Estonia“ kontsertsaalis, raadios, aktustel, laulupidudel ja väliskontsertidel.

Koori sisemise eluavalendusena on kujunenud välja traditsioonilised koosviibimised aastapäeval ja jõuluõhtul, kus muusikalise kava täidavad Ühingu endi ridadest võrsunud solistid.

Suvised meelelahutused veedetakse vabas looduses — hommikul vara välja, õhtul tagasi. Ligi 10 aastat on väljasõidu traditsioonina säilinud sõit Keila-Joale. Sellele väljasõidule kogunevad harilikult ka koori vilistlased, et jällegi tunda end TKMÜ-lasena.

Kontsertkava õpetamine sünnib koorijuhil V. Nerepi poolt kindla süsteemi alusel. Paralleelselt kooriharjutustele käib hääleseadmine „Estonia“ ooperi tenori hr. K. Otsa poolt. Hääleseadmist võetakse läbi üldiselt, häälte viisi ja üksikult.

Kahjuks on TKMÜ Eestis ainuke keskkooli-noorte muusikaline organisatsioon. Kindlasti suudaksid organiseeruda ka teiste kodumaa linnade või maakondade muusikat armastavad noored. Koolide juhtivad ringkonnad peaksid siin asja algatama, et koolide noortelaul leviks üle riigi. On ju teada, et laul ja muusika mõjub kasvatavalt noorte hingeelule ja ainult sel teel kasvatame noortest Eesti tulevast muusikalist intelligentsi.

Robert Sildnik

TLPKG-i Kõneklubi

Eesti koolides pannakse võrdlemisi vähe rõhku kõnelemise oskusele, mis on tegelikult elus vajalik. Et seda puudust kõrvaldada ja kõnelemisest algteadmeid omandada, asutati 7. veebruaril 1935. a. Tallinna Linna Poeglaste Kommertsgümnaasiumi Kõneklubi, mis alul töötas koolis ilmuva ajakirja „Poiste Hääle“ sektsioonina. Huvi klubi vastu pole just väike. Seda näitab ka liikmete arvu järjekindel tõus. Kuna esimesel koosolekul oli liikmeid 19, siis praegu võib neid nimekirja järgi lugeda ligi poolesajani, kuigi kõik

just ei võta klubi töödest aktiivselt osa. Kõneklubi korraldab perioodset töökoosolekuid, mis päämiselt mõõduvad kõigiti töömeeleolus. Eriti palju aega pühendatakse kõnele ja esinemisele, sest teatavasti iga algaja kõneleja suurimaks miinuseks on esinemis-palavik, mis kutsub esile kogelemise ja viib mõtted hoopis teisale kõne teemast. Erilist rõhku pannakse ka hääldamisele, keha hoiule ja kõne sisule. Kõneleja võetakse piinliku kontrolli alla ja nii muutub värisev kogeleva peagi julgeks kõnemeheks, kellele tundmatu on „lambipalavik“ ja kogelemine. Kõneklubi ei taotle mitte üksi kõnelemist kui niisugust, vaid püüab teha õppuri lõbusaks vestlejaks, kellega on hää keskustella. Keskustella ligitõmbavalt, seda võib õppida, nagu sedagi, et leitakse igapäev jaoks sobiv ja armastusväärne sõna, delikaatne tähelepanu ja paljuütlev vaikne hääkskiit.

Need on sihid, mille poole püüab kõneklubi. Rõmustuseks peab nentima, et töö on vilja kandnud. Paljud noored, astudes ellu, on varustatud selle nägematu relvaga, millega võib palju enam saavutada kui tühipaljaste teadmistega. TLPKG-i Kõneklubi ei piirdu mitte üksi töökoosolekutega, vaid ta korraldab ka tihti avalikke võistlusi. Praegu on korraldamisel deklamatsioonivõistlus, kusjuures auhindadeks on väärtuslikud raamatud, nagu Nobeli laureaadid. Võistlus aitab omandada kõnelejale vajalikku meelekindlust ja võimet säilitada alati rahulik käitumine ja muutmatu nägu, isegi siis, kui ollakse sisemiselt ärritatud.

TLPKG-i Kõneklubi tahab olla ilusaks eeskujuks teistele kõnehimulistele ja neid kaasa tõmmata koondumisele samasihilistesse ringidesse. Kõnelemine on parim relv, mida üks inimene omandada võib; ta on tugevam kui mõök ja füüsiline jõud ning mõjuvam kui kuulipilduja tuli. Hää kõnega võib määratsevad rahvahulgad vagusamaks teha kui lambad ja kõige rahuarmastajamad inimesed verehimulisteks lõukoorteks muuta.

— Palderjani Tilgad —

„Videviku Akadeemia“

1. „Videvikutaride“ ühine ema on prl. Pedusaar, kellel igaühele jätkub „hirmu ja armu“. Mängib „Videviku Akadeemias“ „fühneri“ osa ja ega talle sobiksi muu amet nii hästi kui praegune.

2. „See on see põllumeeste selts!“ — ei, pardon pr. Lindström, kes oma „hingeliste elamustega“ püüab õpilasi läbi näha ja „targaks“ teha. Veel on tal terve maakera ajalugu pääs, mida püüab sisendada ka õpilasisse.

3. Örn ja habras olevus on Ita Peelbaum, keda jätkub kõikjale, isegi õpinguile, mille tagajärjel parimaid õppureid klasisis. Kirjanduses tunneb end kui kala vees. „Videviku“ tegevtoimetajaid ja agaramaid müüjaid.

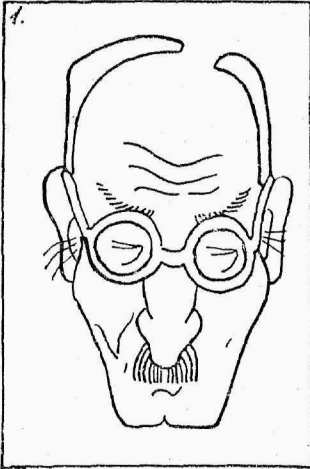
4. „Ha-ha-ha! Ha-ha-ha!“ ja veel kord:

„Ha-ha-ha!“ — nii võib iseloomustada Erna Otsa, seda „Tuleviku Radadeski“ tuntud tegelast. „Akadeemias“ on ta lihtsalt „Möks“ ja „Videviku“ asjaajaja. Seetõttu tuleb tal palju tegemist teha paberikaupmeestega, kellele ta on „ristiks“ oma „aktiivsuse ja ärivaimuga“. Seda „aktiivsust“ tal jätkub „seltskonnategevusekski“.

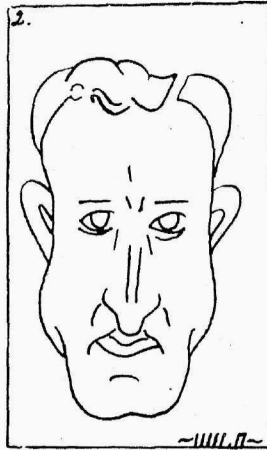
5. Kirjanduslikke kalduvusi omab ka Hilja-Kai Karmo, kelle suu seisab kinni ainult siis, kui teda tunnis küsitakse. Pika nurumise pääle „siputab“ igasse „Videvikku“ natuke kaastööd.

6. Temast ei jää maha Frits Sprants, kes kuulub samuti „Videviku“ toimetajate perre. Luuletab natuke, kirjutab natuke, õpib natuke, tantsib natuke, kõike nii „parajal“ määral.

Kolm G.A.G.-st (Gustav-Adolffi Gümnaasiumist)

1. Humoorne saksa keele õpetaja.

2. Mees, kelle auasjaks eesti keel.

3. Vaikiv matemaatik.

Riigi Kunsttööstuskooli Kirjandus- ja Kunstiringi vaimseid juhte

1

1. Fritz Matt. Kirjandusringi vaimne diktaator — vaimustet sümbolismi pooldaja ning plastilise tantsu kriitik.

2

2. Mari Rääk. Kirjandusringi laekur ja õpilaspere tõsisemaid liikmeid.

3

3. Agnes Särm. Kirjandusringi kirjadiktaator ja aktiivne vabaharidustöölanna õpilaste isetegevusperes.

Suurpäev Tallinna nooremas koolis

3. märtsil täitus „Estonia“ kontsertsaal noortest, kes olid õmunud võtma vastu kin- gitust endi koolile. Need olid Inglise Kol- ledži õppurid. Kolm aastat tagasi alustas kool tegevust 34 õppuriga, nüüd on aga ta perekuselt tõusmas Tallinna koolide esirinda. Lastevanemad, tiivustatud kooli kiirest edust, otsustasid annetada koolile veel selle, mille järele tunti vajadust.

3. märtsil pidulikult anti pr. Tõrvand-Tell- mannile, Inglise Kolledži juhatajale, õpetaja Uhke ning ülempreester Pätsi poolt õnnista- tud kooli embleem — lipp.

Juhataja omakorda andis lipu edasi õppur- esindusele, kes lüües iga klassi nimel naela lipuvardasse, tõotas võidelda väärikalt tuu- lipuga tähistatud teel.

Lipu üleandmisele järgnesid ettekanded õppureilt. Kuigi algus näis kujunevat hari- likuks koolipeoks, tõi ingliskeelne laulumäng „The Enchanted Rose — Võlutud roos“ suurt tunnustust koolile, tema õppureile ja õpeta- jale. Laulumäng, õigemini ooper, näitas ku- jukalt Inglise Kolledži õpilaste tublidust ja indu. Ooper kanti ette õppurite poolt, alates noo- remaist kuni vanemateni, kes kõik saavuta- sid edu oma osades. Kütkestava pildi pak- kusid väikesed tantsijatarid, kes kindlalt, võluva naeratusega pisikesel näol, kandsid ette oma tantse kestvate kiiduavalduste saa- tel. Koor ning hää tantsurühm suutsid luua ilusa tausta päätetelgale, kes hoo ning in- nuga viisid ettekande happy end'ile. E. S.—z.

Tallinna Linna Tütarlaste Kom- mertsgümnaasiumi Karskusringi tegevusest

TLTKG-is töötab edukalt karskusring, mil- lel võrdlemisi rohke liikmetearv. Karskus- ringi juhatus koosneb klasside esindajaist. Koosolekuid peetakse kolmapäeviti. Esinevad õpilased mitmekesiste ettekannetega. On korraldatud referaatõhtuid, kantud ette muu- sikapalasisid ja deklamatsioonid. Mõõdunud aastal peeti kõnevoistlus. Samuti tahetakse tänavugi jälle korraldada kõnevoistlus ühes- koos deklamatsioonivoistlusega. Antakse ka auhindu parimaile esinejatele.

Koos enesearendamisringiga on sageli pee- tud diskussioone. Eriti elavaks kujunes vaid- lus teemal „Abielunaise kutsealaline töö“ (re- fereeris eesti keele õpetaja prl. Reiman) ja vaidlusõhtu A. H. Tammsaare teose üle „Ar- mastasin sakslast“ (refereeris Va kl. õpilane Allik). Esimesel teemal vaieldes jõuti lõpp- tulemusele: naine kodu loojana ei tohiks töö- tada väljaspool oma kodu ja perekonda, kui just ainelised raskused seda ei nõua, sest naisel on eelkõige täita suur ülesanne, s. o. kasvatustöö. Teos „Armastasin sakslast“ te- kitas vägagi palju rahutust. Jõuti otsusele, et korporant nimetatud teoses on eluvõõram ja võiks öelda antipaatem kui ta armastatu, sakslanna. Võeti elavalt sõna küsimuse pu- hul: „Kas on mõeldav abielu kahe eri rah- vusest isiku vahel?“ ja vastuseks oli üks- meelne ei.

Alles hiljuti korraldas Karskusring vaid- luse teemal „Kino ja noorsugu“. Vaidluse algataja (õpilane Anton) oli kino vastane ja seetõttu muutus vaidlus väga elavaks. Lõpp- tulemusena jäi siiski võit kino pooldajale, kuna kino arendav mõju on suurem kui hal- vav, kuigi kinosse otsustati suhtuda kriitisee- rivalt.

Karskusring on tihedas kontaktis E. N. Karskusliiduga. Karskusringi esindajad on korduvalt võtnud osa karskuskongressest Tartus ja mujal, samuti noorsootegelaste kursusist ja suvipäevist.

TLTKG-i Karskusring on ainuke sellelaa- diline ring Tallinnas. Karskusring ei tegle ainuüksi karskusküsimustega, vaid ka enese- arendamise küsimustega. „K. —k“

Kuidas valmib „Videvik“

Õhtuti, kui kustuvad „Videviku Akadee- mia“ ehk Tallinna II Tütarlaste Gümnaa- siumi valgustatud aknad ja tõttavad koju väsinud „akadeemlased“, jäävad kooli veel need, kellel on südamel kooli ajakirja „Vi- deviku“ väljastamine. Need on „Videviku“ agarad toimetajad: Harri, Mõks, Ats, Ita ja Frits (nimede kohta, mille juures tekiks kahtlus, olgu öeldud, et nad kõik kuuluvad tütarlapsile). Meessoost isikud ei leia siin tunnustamist, välja arvatud „majahoidja- herra“ Herman, kes kõikjal on abiks nõu

ja jõuga, kas siis plaatide puhastamisel või vahetamisel (viimane toiming kuulub gram-mofoni juurde). Ollakse nimelt väga „musi-kaalsed“ ja „leiutati“, et muusikaga edeneb töö kiiremini ja lõbusamini, sest nii mõnigi hetk kuulub tantsusammele. Kuis siis saabki teha midagi muud, kui kõlab nii ülilmoodne, jalgu liikumapanev tango.

Aga valmis saavad need „Videvikud“, võe-tagu aega või pühapäevist. Ja kui siis võtta kätte mõni äsjavalminud „Videvik“, siis tun-takse päris suurt rõõmu oma „kulutatud“ õhtuist ja kätetööst.

Et tösta „Videviku“ taset eesti õigekeel-suse alal, selleks paneb käed külge pr. Kriisa ja parandab, kus parandada saab. Tema oli „Videviku“ väljaandmise mõtte algataja.

Nii töötatakse „akadeemias“ õhtuti ja selle

töö viljana valmivad uued „Videvikud“, siid-paeltega kaunistatud ja tütarlapselikult eredakaanelised.

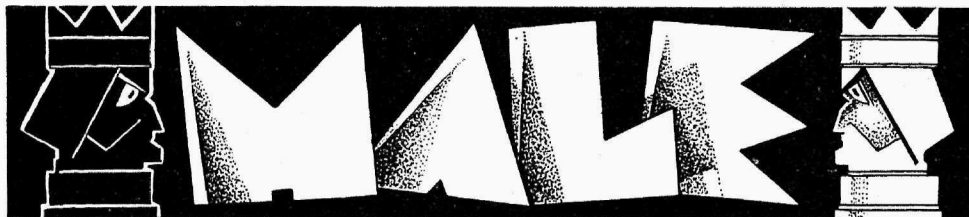
Kirjavahetus välismaaga

Õpilased, kes soovivad astuda kirjavahe-tusse välismaaga, teatagu järgmised andmed (puudulikkuude andmetega avaldasi ei võeta arvesse):

1. perekonna- ja eesnimi,
2. vanus,
3. huvialad,
4. millise maaga ja mis keeles soovib kirjavahetust,
5. aadress ja
6. kool ning klass.

Need andmed saata:

EKESKO õpilaste rahvusvahelise kirja-vahetuse büroo. Sakala 51, Tallinn.

Tallinna Tehnikumi Malering

Tallinna Tehnikumi juures töötavate roh-kete ringide seas on malering kõige noorem. Ta põhikiri kinnitati alles 18. dets. 1935. Vaatamata sellele on ringi tegevus mõnin-gaidki tulemusi andnud. Muidugi ei suuda Tall. Tehn. noored maletajad veel edukalt võistelda paremate maletajatega, aga mis pääasi — ring on suutnud male viia väga laiadesse kooliõpilashulkadesse. Praegu män-gitakse tehnikumis malet peaaegu igal vabal minutil.

Ring on korraldanud seni kaks simultaani, ühe välkturniiri ja praegu on lõppemas ringi liikmete vaheline turniir. Esimese simultaani andis hr. G. Friedeman, kes saavutas taga-järje 9 : 0. Teise simultaani andis kohalik parem maletaja — tehnikumi õpilane Tisler, tagajärjega 15 : 4. Välkturniiri võitis A. Raudus.

Ringi tegevust juhhib juhatus järgmises

koosseisus: Ev. Koots (esimees), V. Raud-sin, V. Piisang, A. Raudus ja A. Petrov.

J. W. G. maleringi tegevusest

J. Westholm'i Gümnaasium ei või väga kii-delda oma maletaseme kõrgusega. Kuid sel-leski koolis on kuninglik mäng leidnud innu-kaid harrastajaid. Kooli õppuringi male-sektsiooni poolt korraldatud maleõhtuist on võetud agaralt osa.

Hiljuti lõppes kooli meisterturniir. A-klas-sis tuli kooli malemeistriks A. Birk, teise koha omandas L. Silde ja kolmanda J. Jer-van. B-klassis saavutas meistritiitli H. Hin-nov. Nagu teistelgi õpilaste isetegevuse ala-del nii ka males sammub Westholmi Güm-naasiumis esirinnas celviimane klass.

Pääle meistervõistluse on korraldatud veel välkturniire, simultaane jne. Westholmi Gümnaasiumi noortest on paljud õppinud ammendama malemängust mõtlemisvõimet ja lõbu. Male on hakanud levima ka noore-mate klasside õpilaste seas.

Toimetuseilt

„T. R.-de“ järgmine number (nr. 10) ilmub õppeaasta lõpunumbrina hiljemalt 10. mail. Kaastööd ilmuvasse numbrisse palume saata hiljemalt 1. maiks s. a.

Toimetusele saadetud:

TÄNAPÄEV nr. 4.
MARET nr. 4.
TALUPERENAINE nr. 1—4.
EESTI KOOL nr. 1—3.
EESTI KIRJANDUS nr. 1—3.
KEVADIK nr. 1—2.
REALIST. Tallinna Reaalgümnaasiumi õppurkonna ajakiri nr. 2.
VIDEVIK. Tallinna II Tütarlaste Gümnaasiumi Õpilaskonna ajakiri nr. 3.
POISTE HÄÄL. Tallinna Poeglaste Kommertsgümnaasiumi ajakiri. nr. 93—96.
ILOLI. Tartu Kommertsgümnaasiumi Õpilaskonna ajakiri. Nr. 3.

Eesti Kirjastuse Kooperatiivilt
Tartus:

A. Jakobson, VANA KAARDIVÄGI. Hind kr. 5.
J. Kärner, KADUNUD AEGADE HÄMARUSEST. Hind kr. 2.50.
M. Metsanurk, ÜMERA JÕEL. 2. tr. Hind kr. 5.40.

R. Roht, VANA VÕRUMAA. Hind kr. 4.
J. Sütiste, NOORED PARTISANID. Hind kr. 2.75.
Romulus Tiitus, PORTREID SÕNAS JA PILDIS I. Hind kr. 2.50.
K. Hamsun, NAISED KAEVUL. Hind kr. 5.
R. Janno, VUTIMEHED. Hind kr. 2.50.
O. Wilde, ÕNNELIK PRINTS. Hind kr. 1.40.

Õiendus

„T. R.-de“ viimases (8.) numbris lk. 254 ilmunud kirjutisse „Kantafon“ on sattunud järgnevaid eksitavaid trükivigu, mida lahelt õiendada palume.

Lk. 254 teises veerus 28. real on trükitud 10—50.000 F, peab aga olema 10—50.000 $\mu\mu$ F.
Samas veerus 29. real on trükitud 50.000—500.000 a, peab olema 50.000—500.000 oomi.

Samas veerus 30. real on trükitud 30.000 yyF, peab olema 30.000 $\mu\mu$ F.

Samuti järgneva lehekülje (255) esimeses veerus 13. real trükitud 1 yF asemel peab olema 1 μ F.

Sama veeru viimse sõna „heliplaadipunkdid“ asemel peab olema „heliplaadipuksid“.

Ühtlasi palub toimetus tehnilise sisuga artiklite käsikirjad saata toimetusele masin kirjas või kui see kuidagi pole võimalik, siis äärmiselt selge käekirjaga kirjutatult.

ÕPILASED!

Tulevasest kooliaastast alates olge
100°/o-liselt «Tuleviku Radade» lugejad!

„Tuleviku Rajad“ ilmuvad üks kord kuus (välja arvatud juuni, juuli ja august). Tellimishind kr. 2.— kogu õppeaastas, 90 snt. sügispoolaasta, 115 snt. kevadpoolaasta. Üksiknumber — 25 snt. Vastutav tegevtoimetaja: Harald Jänes. Toimetuse: Joh. Aavik, O. J. Kiisel, J. Nõmmik, Oskar Parlo, Jaan Roos, Helene Tamverk, Aleksander Vaigla. Väljaandja: Eesti Keskkooliõpetajate Kogu. Toimetuse aadress: Tartu, postkast 102. Talituse aadress: Tallinn, Sakala 51 (end. Väike-Pärnu mnt. 19-a.). Tarvitamata jäänud käsikirju alal ei hoita. Käsikiri saadetakse tagasi, kui selleks on lisatud mark.

Õ P I L A S E D !

EESTI AINUS SOLIIDNE KIRJAN-
DUSLIK PILDIRIKAS ÜLDAJAKIRI ON

T Ä N A P Ä E V

*Kõik paremad eesti sulemehed igalt alalt
on koondunud „Tänapäeva“ ümber.
Noortele on „Tänapäev“ alati lubanud
ruumi esinemiseks vana kaardiväe kõrval.*

„TÄNAPÄEVA“ kirjanduse nurgast leiavad õpilased parimate kriitikute
arvustusi kõige uuemast kirjandusest.

◆◆ Muretsege „Tänapäev“ oma koolile ja kodule! ◆◆

Tellimishind: aastas kr. 3.60, poolaastas kr. 1.80
ÜRSIKNUMBER 35 S. MÜÜGIL IGAL POOL

Toimetus ja talitus Tartus, Gustav-Adolfi 11

Uus keskkooli- ja gümnaasiuminoorsoo ajakiri

„TULEVIKU RAJAD“

ilmub käesolevast õppeaastast alates pidevalt. Õppetöö ajal
ilmub ajakirja iga kuu üks number järgmiste kuude jooksul:
sept., okt., nov., dets., jaan., veebr., märts, apr. ja mai.

Õpilased, vilistlased, õpetajad! Tehke kaastööd „Tuleviku Rada-
dele“!

Aidake kaasa „Tuleviku Radade“ levimisele!

Kaastöö saata „Tuleviku Radade“ toimetusele Tartu, postkast 102. Telli-
mused ja kuulutused saata talitusele Tallinn, Sakala 51 (end. Väike-Pärnu
mt). Raha maksta posti jooksvale arvele nr. 315.

„Tuleviku Rajad“ maksavad:

sügispoolaasta (4 numbrit) — 90 snt., kevadpoolaasta (5 nr.) — 115 snt.,
kogu õppeaasta (9 nr.) — 2 kr., üksiknumber — 25 snt.

„Tuleviku Radu“ saab tellida ka igast postkontorist.

Tallinnas müügil Kooli Kooperatiivis, Tartus — Ajakirj. kontoris (Rüütli tn.).

K. Mattieseni trükikoda o.-ü., Tartu 1936.

EESTI
RAHVUSRAAMATUKOOGU
AP

2.80
110/88